

A M E R I K A.

235
Merkwaardigheden

UIT ALLE BEKENDE LANDEN VAN

A M E R I K A,

Naar de 5^e Engelsche Uitgave

VAN

ISAAC TAYLOR,

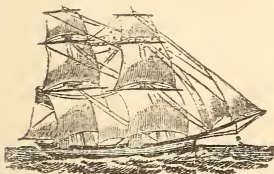
Voor Nederlanders Bemerkt,

DOOR

J. OLIVIER Jz.

Met 84 Plaatjes.

Derde verbeterde Druk.

ZAANDAM,
H. F. VAN DER SCHEER.

1852

E 18

.7
T₃

1852

1-23424-ml

D 1385

01

.....
.....
.....

I N H O U D.

1. Columbus, de ontdekker van Amerika.....	Bladz.	3.
2. Eerste landing van Columbus.....	"	8.
3. Columbus ontvangt een bezoek van eenen Cazique.....	"	11.
4. Het losbranden van het geschut.....	"	12.
5. Aanval van het Indiaansche leger.....	"	19.
6. Ongerustheid der Indianen op het zien van pen en inkt.....	"	24.
7. De Indiaansche anchovisvangst.....	"	25.
8. Columbus wordt door eene eclips gered.....	"	26.
9. Het planten van het eerste suikerriet in de West-Indiën.....	"	28.
10. Cortez stapt aan land.....	"	30.
11. Marina wordt aan Cortez voorgesteld.....	"	31.
12. Het verbranden der Mexikaansche afgoden...	"	32.
13. De Spanjaarden vernielen hunne eigene schepen.....	"	34.
14. Ontmoeting van Cortez en Montezuma.....	"	37.
15. Mexikaansche Godsdienstoefening.....	"	40.
16. Montezuma gevangen genomen.....	"	41.

17. Montezuma doet eene aanspraak aan zijne onderdanen.....	Bladz. 43.
18. Het vermeesteren van den grooten Mexikaanschen standaard.....	” 45.
19. Balboa's eerste gezigt van de zee.....	” 49.
20. Pizarro schift zijne troepen door eene lijn in het zand te trekken.....	” 51.
21. De vrees der Peruanen bij eene eclips.....	” 54.
22. Ontdekking van de kinabast.....	” 55.
23. Pizarro neemt den Inca gevangen.....	” 57.
24. Men ontdekt dat Pizarro niet lezen kan....	” 59.
25. Grondlegging van de stad Lima.....	” 61.
26. Dood van Pizarro.....	” 63.
27. De Chimborazo.....	” —
28. De penguins.....	” 65.
29. De Patagoniërs.....	” 66.
30. Uitwerkingen van het zien van eenen spiegel.	” 67.
PARAGUAY.....	” 68.
31. De jezuiten het volk onderwyzende.....	” 69.
32. Het vangen van wild hoornvee.....	” 70.
33. Het drinken van Maté.....	” 72.
BRAZILIË.....	” 73.
34. Cabral's ontdekking van Brazilië.....	” —
35. Het spoelen der diamanten.....	” 75.
36. De koninklijke familie van Portugal naar Brazilië de wijk nemende.....	” 76.
HEDENDAAGSCHE WEST-INDIËN.....	” —
37. De slavenhandel.....	” 78.
38. De vrije inwoners.....	” 79.
39. De zwarte koning van Haïti.....	” 80.
40. De baai van Honduras.....	” 81.
41. Acapulco.....	” 82.

42. Nootka-sond.....	Bladz.	83.
DE NOORDWESTKUST.....	”	84.
43. Het binnenste van eene Oeste te Oonalashka.	”	—
44. Het aanmaken van vuur en licht.....	”	85.
45. Het Tatoueren.....	”	—
DE NOORD-AMERIKAANSCH E INDIANEN.....	”	86.
46. De kapiteins Lewis en Clarke bij de stille Zuidzee.....	”	88.
47. Zonderlinge redding van een Kind.....	”	—
48. Clarke's ontkoming aan eenen Watervloed..	”	89.
49. Ontmoeting van twee Indiaansche vrouwen..	”	90.
50. De Medicijnsteen.....	”	91.
51. De tabakspijp van bevrediging.....	”	93.
52. Indiaansche scherpzinnigheid.....	”	94.
53. De Buffeljagt op het ijs.....	”	95.
54. De hertenvangst.....	”	96.
55. De Ratelslang.....	”	97.
56. De Colibri.....	”	98.
57. De Vuurvlieg.....	”	99.
HEARNE'S REIZEN.....	”	—
58. Indiaansche bezweerders.....	”	100.
59. De Bever.....	”	101.
60. De houten Kookvaten.....	”	102.
DE HUDSONSBAAI.....	”	103.
61. De jaarmarkt te Hudsonsbaai.....	”	104.
62. Het offeren van een kind op het graf der moeder.....	”	105.
63. De Hernhutters onder de Esquimaux.....	”	106.
NEW-FOUNDLAND.....	”	107.
64. Het dorp van Wigwams.....	”	108.
65. De vischvangst.....	”	—
66. Het inzouten van den kabeljaauw.....	”	109.

CANADA.....	Bladz. 110.
67. Quebec.....	” 111.
68. De aanval van Generaal Wolfe.....	” —
69. De watervallen van Montmorency.....	” 113.
70. De Sledevaart.....	” 114.
71. Montreal.....	” 115.
72. Niagara.....	” 116.
DE VEREENIGDE STATEN.....	” 117.
73. De eerste Emigranten in Amerika.....	” 118.
74. Vrijheid van Maryland.....	” 120.
75. Verbod van den Slavenhandel in Massachusetts.	” 121.
76. De Tabaksteelt.....	” —
77. De rijstbouw in Carolina.....	” 123.
78. De klipbrug in Virginia.....	” —
79. Amerikaansche Reizigers.....	” 124.
80. Eerste woning der eerste Kolonisten.....	” 125.
81. De spelonk van Kentucky.....	” 126.
82. William Penn's verbond met de Indianen...	” 128.
83. Benjamin Franklin.....	” 129.
84. Washington's intrede in Philadelphia.....	” 130.

V O O R R E D E.

Zoo eenig land de aandacht van onze jeugdige landgenooten verdient en kan bezighouden, het is het werelddeel, dat zelf eene eigene wereld, afgescheiden van de onze, uitmaakt; het is Amerika, dat door zijne zelfstandige ontwikkeling ten hoogste belangrijk, eene reeks van eeuwen, aan alle overige bewoners onzer aarde onbekend bleef, tot het eindelijk door den stouten geest van den schranderen COLUMBUS ontdekt werd, en zich in al zijne pracht en grootheid aan den opgetogen Europeaan vertoonde.

Amerika, het grootste der werelddeelen, met regt de nieuwe wereld genoemd, heeft zijne eigen geschiedenis, zijne eigen natuur, zijne eigen bewoners. In bijna alle opzigten onderscheidt het zich van de oude wereld, en jaarlijks trekken duizenden uit Europa naar dat land der wonderen om er vrijheid en geluk te zoeken.

Wij willen geene woorden zoeken, om dat, door de natuur zoo rijk begiftigde land, met enkele trekken af te schilderen, maar roepen met den dichter uit:

Schoon zijt ge, ontzagverwekkend schoon,
ô Land der hemelhooge bergen!
Gij weigert nooit na d' arbeid loon,
Hoe luttel zweets uw grond blijft vergen.
't Is eeuwig zomer aan uw' voet;
En de aard, geprikkeld door dien gloed,
Geeft willens steeds verhoogde rente.
Uw' bloemengaard doorgeurt de lente,
Waar gij uw' bergrug rijzen doet.
Nog hooger, waar ge uw steenrotsblokken
Reeds in der wolken nacht verliest;
Dáár waait de herfstwind door uw lokken.
Nog hooger, waar de lucht bevriest
En ijs vormt van de regendroppen,
Waar plant noch dier meer âamt of leeft,
Maar soms de ontzagbre Condor zweeft;
Dáár dragen Chimboraço's toppen,
Nooit van hun blinkend kled beroofd,
Den eeuwgen winter op het hoofd!

Dat land, die wereld, is voor de Nederlandsche jeugd opengesteld. Met graagte werd TAYLOR's beschrijving van Amerika, in Engeland ontvangen en de Nederduitsche vertaling, waarvan hierbij de *Derde verbeterde Druk* wordt aangeboden, was in korten tijd uitverkocht!

Moge het dan op nieuw menigen Nederlandschen knaap tot gids dienen in dat vreemde land, het zal hem zeker goed voedsel geven, beide, voor hoofd en hart.

172

2

3

A M E R I K A.

1. Columbus, de ontdekker van Amerika.

Aan moedige krijgslieden, aan overwinnende helden wordt met regt groote roem toegekend; de geschiedboeken der volken vermelden hunne namen, en brengen hunne nagedachtenis tot den laatsten nazaat over. Maar zoo het billijk is dat men aan de dappere verdedigers en beschermers van het dierbare Vaderland eer en lof toekent, zal men daarom hoegenaamd geene hulde betoonen aan mannen, die door de eene of andere algemeen heilzame en nuttige ontdekking tot het geluk hunner medemenschen hebben bijgedragen? Voorzeker ja! en onder zulke roemwaardige mannen mogen vooral diegenen gerekend worden, die door het ontdekken van nieuwe lan-

den, voor de algemeene welvaart der menschen, nieuwe bronnen van handel en onderling verkeer hebben opengesteld.

Zulk een man was CHRISTOPHORUS COLUMBUS; iemand die zich met den grootsten ijver bevlijtigde om allerlei nuttige kundigheden te vergaderen, en zich inzonderheid toeleide om zich in de zeevaartkunde door en door bekwaam te maken. Nacht en dag bestudeerde hij de gedaante, de gesteldheid en de ligging der in zijnen tijd bekende landen en zeeën van onzen aardbol. Maar toen hij in deze wetenschappen volleerd was, achtte hij nog op verre na niet genoeg te weten. Hoe meer hij nadacht over de gesteldheid onzer aarde, des te meer vermoedde hij dat de aardrijkskunde zijner tijdgenooten zeer gebrekkig moest zijn. Als een buitengewoon genie, overschreed hij de enge palen van het vooroordeel zijner eeuw, en dacht voor zich zelve, onafhankelijk van de meeningen van anderen.

Hij was en bleef stellig van gevoelen, dat, indien hij, regt voorwaarts zeilende, niets dan open zee vond, hij alsdan Indië zoude moeten bereiken; en indien er landen tusschen beide lagen, gelijk hij wel dacht, dan zoude het eene zaak van het hoogste belang zijn, die landen op

te sporen en te onderzoeken. Deze gedachten maakten zijne geestdrift voor de uitbreiding zijner geliefkoosde wetenschap in zulken hoogen graad gaande, dat hij rust noch duur had, alvorens hij pogingen had aangewend om eene ontdekkingsreis naar het destijds nog geheel onbekende Westen te ondernemen.

COLUMBUS was een Genuees van geboorte, en met eene prijzenswaardige liefde tot zijn Vaderland, maakte hij zijn gewichtig ontwerp in de eerste plaats aan de regering van Genua bekend. Maar de edellieden van Genua waren rijker in goud en trotschheid dan in kunde en wetenschap, en het viel hun gemakkelijker den man van ongemeene begaafdheden te beschimpen dan zijne denkbeelden te verstaan. Zij noemden hem een hersenschimmig ontwerpenmaker, een bouwer van kasteelen in de lucht, een droomer, en zonden hem daarmede weg. Dit alles overtuigde COLUMBUS geenszins dat hij ongelijk had. Hij vervoegde zich nu tot andere Mogendheden, doch op vele plaatsen werd hij bespot en met verachting aangezien. Eindelijk, na langdurige teleurstellingen, had hij het geluk dat zijne ontwerpen bij ISABELLA, Koningin van Castilië, ingang vonden. Deze vorstin verschafte hem, in het

jaar 1492, drie kleine vaartuigen, die geheel ongeschikt waren om zulk eenen verren en gevaarlijken togt door geheel onbekende gedeelten van den Oceaan ten uitvoer te brengen.

Laat ons COLUMBUS nu beschouwen, als werkelijk onder zeil gegaan, en bij voortduring zijnen koers regt naar het Westen rigtende, steeds verder in onbekende zeeën doordringende: — zijn hiermede al zijne bezwaren ten einde? Gansch niet; meer nog dan met de gevaren der elementen, had hij met de domheid en de bijgeloovige vrees van zijn scheepsvolk te strijden. Zij beschouwden deze reis als eenen vergeefschen togt en als den weg tot hun aller verderf. Tot tweemaal werden zij oproerig en dreigden COLUMBUS over boord te zullen werpen.

Als een man van ongemeene geestvermogens, verdroeg COLUMBUS dit alles met mannelijke standvastigheid. Hij trachtte zijne schepelingen door redenen te overtuigen, wanneer zij daarvoor schenen vatbaar te zijn, en hij maakte, zoo als een kundig zeeman betaamt, van elke voorkomende omstandigheid gebruik om zijn oogmerk te bereiken.

Zoo zeilde COLUMBUS vijf weken lang, bij aanhoudendheid westwaarts sturende, en was toen

bijna 1700 zeemijlen van Europa verwijderd.

Eindelijk had hij het onbeschrijfelijk geluk dat het voorwerp van zijne hoop, het doel van al zijn streven, en de belooning van al zijne moeite zich aan zijne oogen vertoonde. Op den ochtend van den 12 October (*), ontwaarde hij duidelijk in het verschiet *de nieuwe Wereld*, naar welke zijne verbeelding zoo langen tijd gesmacht had.

Wie zoude het kunnen beschrijven wat COLUMBUS op dit oogenblik gevoelde? Het was geen droom; het was waarheid en wezenlijkheid. Naarmate zijne vaartuigen door den wind werden voortgestuwd, vertoonden zich de groene bergen, de vruchtbare valleijen, de eenvoudige, kunstelooze woonhutten, en eindelijk zelfs de bruine bewoners van Amerika voor zijn oog, dat zich dankbaar ten hemel ophief, om het Opperwezen voor de behouden reis en het welslagen zijner pogingen sprakeloozen lof toe te brengen.

(*) Hij was den 3den Augustus uit Palos in Andalusië in zee gestoken.

2. Eerste landing van Columbus.

De sloepen werden met groote vaardigheid uitgezet. COLUMBUS stapte in de grootste, vergezeld van een aantal gewapende mannen van zijn scheepsvolk, waarmede hij, met vliegende vaandels en krijgsmuziek naar den wal roeide.

Naarmate zij de kust naderden, zagen zij die hoe langer hoe meer bedekt met eene ontelbare menigte inboorlingen. Dit waren eenvoudige, onnoozele menschen, die zeer nieuwsgierig waren om vreemdelingen te zien, welke zoo geheel en al van hen in kleur en kleeding verschilden.

COLUMBUS kleetde zich bij deze gelegenheid in zijn staatsie-gewaad. Met een ontbloot zwaard in de vuist stapte hij uit de sloep, en had nu het onuitsprekelijk genoeg van wederom den vasten grond onder zijne voeten te hebben. Zijne aandoening op dit oogenblik was onmogelijk te beschrijven, en zijne blijdschap zoo groot, dat hij zelf betuigde hierin meer dan de vergoeding voor alle uitgestane gevaren en moeilijkheden te vinden. Wij hebben reeds opgemerkt dat zijne eerste gemoedsbeweging dankbaarheid jegens het Opperwezen was. Het vrome voorbeeld van CO-

LUMBUS, die bij het aan wal stappen, nogmaals op zijne knieën zonk om God voor de behoudene aankomst te danken, werd eenparig door al zijne reisgenooten gevolgd. Allen knielden neder, en kusten den grond dien zij na zulk eene moeilijke reis wederom zoo gelukkig mogten betreden.

Terwijl dit alles voorviel, stonden de eenvoudige inboorlingen vol verbazing de vreemdelingen te aanschouwen. Nu eens werd hun verwonderd oog naar het voor hen zoo zonderlinge voorkomen dezer Europeanen getrokken, dan weder vestigden zij hunne oplettendheid op de drijvende kasteelen die hen naar dit land hadden overgebracht.

De inwoners waren van eene donkere koperkleur. Zij liepen bijna geheel naakt, behalve eenige sieraden van vederen, schulpen en stukjes goud.

De Spanjaarden gaven hun weldra geschenken van glaskoralen, linten en snuisterijen die eene fraaije vertooning maakten, schoon zij eene geringe waarde hadden. Voor deze fraaijigheden wilden de onnoozele inwoners gaarne al wat zij bezaten aan de vreemdelingen afstaan. De hebzucht van de Spanjaarden was voornamelijk opge-

wekt geworden door de groote menigte van gouden sieraden, welke de inboorlingen zoo achteloos, als ringen in de ooren, om de armen, hals en voeten, en als platen op de borst droegen, dat men wel bemerken konde, hoe weinig waarde zij aan dit in Europa zoo kostbare metaal hechtten. De schepelingen gaven met nieuwsgierig verlangen door teekenen aan de Amerikanen te verstaan, dat zij gaarne het land wenschten te kennen, van waar al dat goud afkomstig was. De inboorlingen verzekerden dat het in hun eiland niet voorhanden was, maar zij wêzen aanhoudend naar een land, verder ten Zuiden gelegen, hetwelk vele goudmijnen moest bevatten.

COLUMBUS en zijne reisgenooten gingen derhalve wederom sloop, en stuurden verder zuidwaarts, tot dat zij aan een zeer groot eiland kwamen, hetwelk niet uit vlak land bestond, gelijk het vorige, maar bergachtig en vol bekoorlijke heuvelen en valleijen was.

Dit eiland was Cuba. Dit was echter nog het Goudland niet. COLUMBUS vervolgde al verder zijne ontdekkingsreizen, en bereikte op den 6 December Haïti, waar hij vernam dat in het oostelijk gedeelte van dat eiland eene groote hoeveelheid goud aanwezig was.

Nogmaals werd het anker geligt om naar dit gedeelte van het eiland te zeilen; waar de Spanjaarden eindelijk de bronnen van onuitputtelijke schatten ter voldoening van hunnen gouddorst hoopten te zullen vinden.

3. Columbus ontvangt een bezoek van eenen Cazique.

Nadat COLUMBUS zich naar eene andere zijde van het eiland begeven had, alwaar de woning van den voornaamsten Cazique (Koning of Opperhoofd der bevolking) was, vernam hij, dat deze Indiaansche Majesteit grootelijks verlangde om de blanke vreemdelingen te zien, en dat hij den Admiraal aan boord van zijn schip een bezoek wilde geven.

De Cazique werd in eenen draagstoel of palankijn gedragen, en was door een' talrijken en schitterenden stoet van dienaren vergezeld. Zijn gedrag jegens zijne onderdanen was deftig en ontzagwekkend, maar hij onderscheidde zich niet door bijzondere pracht van kleeding, want hij was even min met kleederen beladen als de andere eilanders.

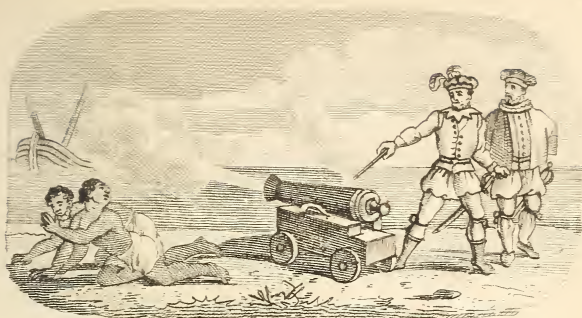
Bij het aan boord komen gaf hij niet de minste

teekenen van vrees noch wantrouwen. Toen hij bemerkte dat de Admiraal zich ter maaltijd zoude begeven, riep hij twee zijner dienaren bij zich, ging met hen in de kajuit van het schip, en plaatste zich met eene deftige vrijmoedigheid naast de zijde van COLUMBUS aan tafel. Hij nuttigde van al wat hem aangeboden werd, en zond vervolgens het overschot der spijzen naar het dek voor zijne overige dienaren.

Na het middagmaal bood hij COLUMBUS eenige bladen goud aan, benevens eenen gordel die zeer fraai en kunstig bewerkt was. Daarentegen schonk COLUMBUS hem een snoer van roode koralen, en een paar roode muilen. Tegen den avond verzocht de Cazique met de sloepen wederom aan wal gebragt te worden.

4. Het losbranden van het geschut.

Gedurig zijne reis verder voortzettende, werd COLUMBUS in het midden van den nacht in de grootste ontsteltenis gebragt, door het stooten van zijn schip op eene rots. Hoe verschrikte hij, toen hij, om zich heen ziende, niets dan klippen en rotsen ontwaarde! Het duurde niet

oogmerk om zich zelven den roem der ontdekking en de belooning daarvan toe te eigenen. Het laatste schip dat COLUMBUS nu nog over had, was het slechtste van de drie, en zoo rank, dat het eene zeer gewaagde onderneming zoude geweest zijn, daarmede naar het Vaderland terug te zeilen.

Eindelijk besloot hij, om zelf met een gedeelte zijner togtgenooten de reis naar Europa te wagen, terwijl de anderen op het eiland als kolonisten zouden blijven. Velen der schepelingen wilden zeer gaarne hierin toestemmen, en in een land blijven wonen, waar zij als meer dan menschen, als bovenmenschenlijke wezens, beschouwd en onthaald waren geworden. De Caziqne be-toonde eene levendige vreugde toen hij het besluit van COLUMBUS vernam.

Het scheen dat van sommige eilanden, die meer zuid-oostwaarts gelegen waren, nu en dan vrij talrijke benden overkwamen van een woest en bloeddorstig volk, waaraan de Caziqne den naam van Caraïben gaf. Zij waren sterk en oorlogzuchtig, zoodat de onderdanen van den Caziqne op hunne aankomst genoodzaakt waren, hun heil in de vlugt te zoeken en zich in het diepste der bosschen te gaan verschuilen.

COLUMBUS beloofde den Cazique dat zijne reisgenooten hem op eene krachtdadige wijze zouden beschermen, zoo dat hij van de Caraïben niet alleen niets meer te vreezen hebben, maar in tegendeel aan dezen de grootste angst aanjagen, en hun den lust wel benemen zoude om vooreerst weder op zijn eiland te komen. Om hem een denkbeeld van de Europesche wijze van oorlogen te geven, liet hij zijn volk op de wijze van hunne natie exerceren, en bragt de Indianen door de snelle en eenparige wapenoefeningen zijner landgenooten in verbazing. Maar toen het geschut dat van het schip gered was geworden, in hunne tegenwoordigheid werd losgebrand, vielen zij allen vol ontsteltenis ter aarde neder. De Cazique twijfelde niet of hij zoude met een enkel kanon de Caraïben voor altijd van zijn land kunnen verdrijven.

Gelijk hij besloten had, ging COLUMBUS met zijn laatst overgebleven schip, hetwelk hij zoo goed mogelijk in eenen bruikbaren toestand gebragt had, naar Spanje onder zeil. Op deze reis werd PINZON door hem ingehaald, en kwam vergiffenis van COLUMBUS, die in dezen nood blijde was zijnen reisgenoot terug gevonden te hebben. Nadat zij verscheidene zware

stormen hadden doorgestaan, waardoor zij meer dan eenmaal op het punt waren geweest om tot den laatsten man in de golven der zee hun graf te vinden, werden zij door de Voorzienigheid, die hen reeds vroeger uit zoo vele gevaren gered had, allen behouden in Spanje terug gebracht.

Hier werd COLUMBUS nu met uitbundige blijdschap en deelneming onthaald. Het volk stroomde naar de haven, om onder de teruggekome reizigers eenen vader, eenen broeder, eenen zoon te aanschouwen, dien zij sedert lang verloren hadden geacht. De vijanden van COLUMBUS waren nu tot stilzwijgen gebracht en moesten zich diep schamen, dat zij hem voor een' windmaker, voor een' dwaas, die ijdele ontwerpen vormde en kasteelen in de lucht wilde bouwen, hadden uitgekreten. Daar stond nu de onversaagde COLUMBUS en had gedaan hetgeen hij beloofd had: eene nieuwe wereld ontdekt. Hij werd onder groote eerbewijzingen aan het hof genoodigd. FERDINAND en ISABELLA, de Koning en de Koningin van Spanje, bewezen hem alle mogelijke onderscheiding. COLUMBUS moest op eenen zetel, aan de regterhand des Konings plaats nemen, om aan het verbaasde hof zijne ontdekkingen en ontmoetingen te verhalen, waarbij hij dan te ge-

lijker tijd de vreemde en nimmer te voren geziene menschen, dieren en andere voorwerpen, welke hij uit het nieuw ontdekte land had medegebragt, aan de verwonderde omstanders ver- toonde.

COLUMBUS echter bezat te veel ware grootheid van karakter om door zulke hooge eerbewijzingen uit het oog te verliezen, hetgeen hem dierbaarder was en nader aan het hart lag dan alle loftuitingen en roem; namelijk de voortzetting en uitbreiding zijner aangevangene ontdekkingen. Hij was derhalve verrukt van blijdschap toen de Koning bevel gaf, dat er eene groote vloot zoude worden uitgerust, waarmede COLUMBUS zijne gevaarlijke reizen nogmaals zoude volbrengen, om de opsporing van nieuwe landen in een geheel onbekend werelddeel te voltooijen. In korten tijd had men zeventien vaartuigen zeilvaardig gemaakt, en uit de ontelbare volksmenigte, welke nu begeerig waren in den togt naar het *Goudland*, (zoo noemde het volk de nieuw gevondene gewesten) deel te nemen, werden vijftienhonderd personen door COLUMBUS uitgekozen, om hem op zijne nieuwe togten te vergezellen.

Voorspoedig en met goeden wind bereikten zij

de plaats waar zij hunne vorige medgezellen hadden achtergelaten, maar — hier vonden zij noch Spanjaarden, noch eenige sporen van het aangelegde fort. Zij bespeurden niets dan hier en daar eenige verstrooide lijken.

Het duurde niet lang of de broeder van hunnen vriend den Caziue GUAKANAHARI, kwam bij hen, en verhaalde hun, welke noodlottige omstandigheden sedert hun vertrek naar Europa hadden plaats gevonden.

Het bleek nu, dat, na de afreize van COLUMBUS, de achtergeblevene Spanjaarden weldra zijne welmeenende raadgevingen uit het oog verloren hadden, om namelijk de goede vriendschap met de Indianen te onderhouden. In plaats van dezen raad te volgen, hadden zij in kleine troepen, gewapend, het land doorkruist, overal geroofd en geplunderd, en de inboorlingen op de onverdragelijkste wijze gekweld en mishandeld. Dit had vooral plaats gehad in dat gedeelte van het land, hetwelk Civao genoemd was, en het meeste goud opleverde. Na een' langen tijd aldus getergd te zijn, nam de Caziue van dat gewest zijne toevlugt tot de wapenen, en sneed den plundersaars den toegang naar hun fort af, waarna hij dit laatste in den

brand liet steken, en de weinige Spanjaarden die zich daarin bevonden, om het leven liet brengen.

De eerste zorg van COLUMBUS was een nieuw fort aan te leggen, waaraan hij den naam van *Fort Isabella* gaf. Toen dit verrigt was, maakte COLUMBUS zich gereed om zijne ontdekkingsreizen in de nieuwe wereld voort te zetten.

Na eenen tamelijk langen tijd keerde hij terug, en bevond, tot zijne groote smart, dat zijne landgenooten, bijna even als voorheen, alles wat hij gesticht had, te grond hadden doen gaan. Zij hadden zich weder aan dezelfde buitensporigheden overgegeven, tot dat eindelijk de Caziques zich vereenigd hadden om deze dwingelanden en plunderaars te verdelgen. COLUMBUS vond hier bij zijne terugkomst een leger van meer dan honderd duizend Indianen bijeen, die besloten hadden de Spanjaarden tot den laatsten man uit te roeijen.

5. Aanval van het Indiaansche leger.

Het geduchte oogenblik was verschenen, waarin het lot der Indianen, vrijheid of slavernij, voor

altijd beslist moest worden. Maar hoe ongelijk waren de krachten der beide oorlogende partijen!

Aan den eenen kant zag men een getal van honderd duizend verbitterde inboorlingen, met pijlen, werpspiesen, houten zwaarden en lanssen gewapend. Aan den anderen kant stonden een paar honderd man Europesche infanterie, met een twintigtal ruiters, en eene kleine troep Indianen onder bevel van GUAKANAHARI, die de getrouwe vriend der Spanjaarden was gebleven. Ondanks dit verbazend verschil, werd de geringheid van het getal der Europeanen ruimschoots opgewogen door hunne onverschrokken dapperheid, door hunne regelmatige wapen-oefeningen, door hunne wapenen zelve, en door hunne paarden en honden (*).

COLUMBUS besloot den aanval bij nacht te ondernemen. Zoodra het derhalve geheel donker was geworden, liet hij zijne manschap oprukken, en overviel de argelooze Indianen als een woedende orkaan.

Het geraas van de Spaansche troepen was voor de verbaasde Indianen ongehoord en ver-

(*) De Spanjaarden hadden eene menigte afgerigte bulhonden bij zich, die om hunne woede, met den naam van bloedhonden bestempeld werden.

schrikkelijk. Hun geschut en geweer schitterde als de bliksem en ratelde als de donder in de akelige duisternis. Het gebriesch der paarden en het gehuil der bulhonden vermeerderde den algemeenen schrik. De Indianen waren zoo hevig ontsteld, dat zij aan geene geregelde verdediging konden denken. Weldra namen zij in alle rigtingen de vlugt, en toen werd de vernieling, welke het geschut en het schietgeweer, zoowel als de scherpe zwaarden, en de bloedgierige bulhonden onder hen aanrigtten, inderdaad allerijsselijkst.

Na deze geduchte nederlaag betoonden de Indianen niet den minsten tegenstand meer. Zij onderwierpen zich blindelings aan de overwinnende Spanjaarden, die hen als slaven behandelden, en alle bezittingen der inboorlingen als hun wettig eigendom in bezit namen.

COLUMBUS had in Spanje eene menigte bijzondere vijanden, die aldaar pogingen aanwendden om den Koning en de Koningin tegen hem te verbitteren. Dit noodzaakte hem naar Europa terug te keeren, om aldaar zijn gedrag te regtvaardigen en zijne wangunstige vijanden met schande te overladen.

Maar in één opzigt behaalden deze benijders

van zijnen roem eene schandelijke overwinning. Zij bewerkten dat er eene commissie benoemd werd, om in Amerika opzettelijk het gehouden gedrag van den Admiraal te onderzoeken; en aan het hoofd van deze commissie wisten zij zekeren BOVADILLA te doen stellen, die niet alleen een zeer onbeschaafd en boosaardig mensch, maar ook een der grootste benijders van COLUMBUS was. Deze BOVADILLA deed, bij zijne aankomst, zonder eenig onderzoek, den Admiraal in ketenen sluiten, en aldus gevankelijk naar Spanje overbrengen.

Het hof was zeer verstoord over zulk eene onbetamelijke en smadelijke behandeling. De Koning gaf last dat COLUMBUS zonder verwijl op vrije voeten gesteld, en met alle verschuldigde eerbewijzingen aan het hof onthaald zoude worden.

Hierop werd eene nieuwe vloot uitgerust, om de mishandelingen jegens den Admiraal gepleegd te herstellen, en BOVADILLA van zijn bewind te ontzetten; maar het bevel over deze vloot werd niet aan COLUMBUS toevertrouwd, die al dien tijd werkeloos in Spanje moest vertoeven.

Als een man die ware grootheid van geest bezit, wist COLUMBUS zich boven het grievend gevoel van zulk eene bejegening te verheffen, en

hield zich bij voorkeur bezig met het verder doordenken van zijn reusachtig ontwerp van wereldontdekking. Hij wenschte vurig in staat gesteld te zijn, om te onderzoeken of er aan gene zijde van het door hem ontdekte vaste land, zee of land bestond, en bijzonder of zich niet hier of daar eene opening of zeeëngte bevond, door welke men naar de Oost-Indiën zoude kunnen varen.

Hij bood derhalve het Gouvernement een ontwerp aan, om deswege nader onderzoek in het werk te stellen. De Koning en de Koningin waren verheugd eene geschikte gelegenheid te vinden om zich van eenen man te ontslaan, dien zij zoo ondankbaar behandeld hadden. Zij gaven dus gaarne bevel om vier schepen voor COLUMBUS uit te rusten. Deze uitrusting werd intuschen aan zijne vijanden toevertrouwd, zoodat COLUMBUS niet meer dan vier ellendige kleine, en zeer gebrekkig van het noodige voorziene vaartuigjes, voor dezen gewigtigen togt bekomen konde.

De volharding en standvastige moed van den beroemden wereld-ontdekker lieten hem niet toe, zich door dergelijke zwarigheden in zijne plannen te laten terug houden. Vol vertrouwen op

de Voorzienigheid stak hij in zee, en bereikte, ondanks vele moeiten en gevaren, het westelijke vaste land, nabij Honduras. Van daar bleef hij langs de kust zeilen, in de hoop om de zoo vurig gewenschte zee-engte of doorvaart te kunnen ontdekken.

6. Ongerustheid der Indianen op het zien van pen en inkt.

De broeder van CHRISTOPHORUS COLUMBUS, BARTHOLOMEUS genaamd, landde op eene plaats waar de inboorlingen hem met veel vriendschap onthaalden, en hem uitnoodigden om bij hen op het gras neder te zitten. Hij nam deze uitnoodiging aan, en deed hun onderscheidene vragen, welke de strekking hadden om hem het land, de bevolking, de zeden, en de voortbrenghselen te leeren kennen. Om hunne antwoorden des te naauwkeuriger te kunnen onthouden liet hij zijnen secretaris bij zich komen, en beval hem die antwoorden op te schrijven. Maar naauwelijks hadden de inboorlingen het schrijfgereedschap gezien, en bemerkte welk gebruik hij van pen en inkt maakte, of zij namen vol angst in allerijl de vlugt, wanende dat hier eenig bovennatuurlijk

bedrijf plaats vond , waarbij menschen niet zonder groot gevaar tegenwoordig konden blijven. BARTHOLOMEUS COLUMBUS had de grootste moeite van de wereld om hun deze ijdele vrees te bene- men, en hun een denkbeeld van onze gewone wijze van schrijven te geven.

7. De Indiaansche anchovisvangst.

De visch die bij ons onder den naam van An- chovis bekend is, wordt in Amerika in groote hoeveelheid gevangen. Deze visch is gewoon, wanneer hij door groote visschen wordt nagejaagd, wanhopig op het land te springen. Deze omstan- digheid geeft aanleiding tot eene merkwaardige wijze om de anchovis in groote menigte te vangen.

De Indianen bedekken hunne kanoos met gras- zoden en bladen en laten die, in dezen staat, op de rivieren en meren drijven. Hierop plassen zij met hunne riemen in het water en maken een groot geraas, waardoor de Anchovissen verschrikt worden, en, in den angst de graszoden voor land aanziende, bij groote menigten op de kanoos springen, waarop de Indianen hen zeer gemakke- lijk bij honderden te gelijk kunnen vangen.

8. Columbus wordt door eene eclips gered.

In eene zekere plaats van Amerika werden de inboorlingen het moede om zich in alles aan de willekeur van hunne schraapzuchtige overheerschers te onderwerpen; en om hun de lust te benemen van zich op die plaats neder te zetten, besloten zij geene levensmiddelen meer aan de Spanjaarden te brengen. Bij deze gelegenheid kwam de kunde van COLUMBUS hem degelijk te stade. Hij wist dat er eene maansverduistering of eclips op handen was. Hij riep daarom de opperhoofden der inboorlingen bij elkander, en verwittigde hen, met behulp van eenen tolk, dat de Spanjaarden den Eenigen waren God vereerden, die de zon en de maan uit niets geschapen had, en de goede menschen beloonde, terwijl Hij de boozen vroeg of laat kastijdde; dat God op hen vertoornd was, omdat zij aan Zijne dienaren de Spanjaards, de onontbeerlijke levensmiddelen wilden onthouden, en dat zij ten bewijze van de gramschap des Hemels de maan met een vertoornd en bloedig aanschijn zoude zien opkomen. De Indianen dreven den spot met deze bedreiging, maar toen de maan opkwam, en werkelijk ver-

duisterd was, en toen het hoe langer hoe donkerder werd, waren zij door eenen doodelijken angst overmeesterd. Zij smeekten den Admiraal dat hij God zoude bidden om de straffe van hen af te wenden, en beloofden hem plegtig dat zij voortaan nimmer meer in gebreke zouden blijven hem en zijne reisgezellen overvloedig van leeftogt te voorzien.

Wij zullen thans van COLUMBUS weinig meer vermelden, dan om zijn onverdiend noodlot te betreuren. Nadat hij schipbreuk had geleden, en door zijn volk verlaten en mishandeld was, gelukte het hem met groote moeite wederom in Spanje te komen. Bij zijne aankomst vernam hij, tot zijne groote droefheid, dat zijne laatste beschermster en vriendin, de Koningin ISABELLA overleden was. Van Koning FERDINAND onderging hij niets dan minachting en versmading. Aldus benijd, belasterd, vervolgd en op allerlei wijzen diep gegriefd, stierf de onvergetelijke ontdekker der nieuwe wereld in het 65ste jaar van zijnen ouderdom.

9. Het planten van het eerste suikerriet in de West-Indiën.

OVANDO, die tot Gouverneur van Hispaniola benoemd was geworden, had de zaken derwijze bestuurd, dat de kolonie in een' geregelden toestand was gebragt. Onder meer andere nuttige en goede inrigtingen van zijn bestuur mag vooral melding worden gemaakt van de eerste aanplanting van suikerriet. OVANDO liet dit riet oorspronkelijk van de Canarische eilanden naar Hispaniola (*) overbrengen, waar de aanplanting en voortkweeking zeer wel slaagde, en zich vervolgens over al de West-Indische eilanden heeft uitgebreid, zoodat de suiker in onzen tijd een der aanzienlijkste en voornaamste artikelen van den West-Indischen handel is geworden.

Gedurende den veeljarigen leeftijd van COLUMBUS, waren reeds vele der eilanden welke hij ontdekt had gekoloniseerd geworden, dat wil zeggen, dat zich aldaar Spanjaarden met der woonhadden nedergezet. Voor het bestuur dezer eilanden waren bijzondere Gouverneurs benoemd.

(*) Thans St. Domingo.

Zoo was het ook op het eiland Cuba, waar VELASQUEZ het opperbewind in handen had.

Deze VELASQUEZ wenschte ook nuttige ontdekkingen, uitvindingen en verbeteringen in te voeren, maar het ontbrak hem aan den moed om zelf daartoe de vereischte togten te doen.

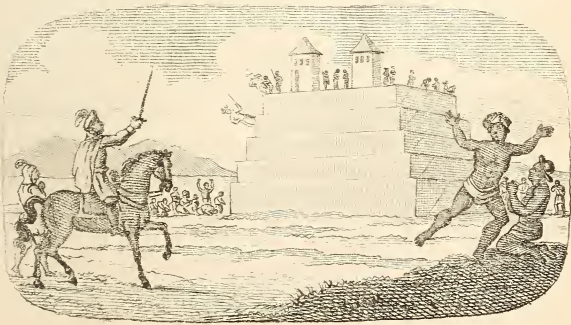
Deze Gouverneur rustte verscheidene kleine vloten uit, en bekwam hierdoor eenparig het berigt, dat er in het Westen eene groote uitgestrektheid lands gelegen was; dat de bevolking meer in beschaafdheid gevorderd en meer krijgshaftig van aard was dan de inboorlingen van de eilanden waarover de Spanjaarden heerschten. Eindelijk zond OVANDO eene vloot van tien schepen uit, en gaf het bevel daarvan aan CORTEZ, die den 18 December 1518 onder zeil ging.

Hij volgde denzelfden koers als die welken een vroeger bevelhebber, met name GRYALVA, had ingeslagen, en kwam op het eiland Cozumel aan. Hier trof hij een' armen Spanjaard aan, die schipbreuk geleden en acht jaren onder de inboorlingen doorgebracht had. Deze man was hem in het vervolg, als tolk, van zeer veel dienst, wanneer hij in eene onderhandeling was met de inboorlingen, wier taal hem nog niet bekend was. De geredde schipbreukeling sprak

deze taal zoo goed als die van zijn eigen vaderland.

10. Cortez stapte aan land.

CORTEZ stevende naar Tobasco, in de hoop van aldaar een even vriendschappelijk onthaal te zullen genieten als zijn voorganger GRYALVA. Doch hij rekende buiten den waard, want de inwoners verzamelden zich in groote menigte om hem af te keeren. Hij was genoodzaakt hen aan te vallen; eene enkele laag uit het grof geschut verdreef hen allen in een oogenblik; en CORTEZ stapte, met zijn volk, ongehinderd aan land. Maar de verbittering der inlanders was nog niet uitgedoofd. Den volgenden dag moest hij hen op nieuw bevechten. Veertig duizend inboorlingen waren bijeen vergaderd, en CORTEZ konde hen niet overwinnen zonder eene vreesselijke slagting onder hen aan te rigten. Hij maakte eene menigte van hen krijgsgevangen, welke hij vriendelijk behandelde en wederom naar hunne woningen terug zond. Dit had volkomen de gewenschte uitwerking, en bracht op eene verwonderlijk spoedige wijze de bevrediging met de in-

landers te weeg. Zij zonden den Spanjaarden allerlei vruchten en levensmiddelen toe; de Caziqne voegde er eene groote menigte geschenken bij, en verzocht om met de Spanjaarden vrede en vriendschap te sluiten.

Menschlievendheid die 't al verwint
 Maakt ligt den vijand tot een vrind,
 Daar wraak met overmagt gepaard
 Uit vrede dikwerf oorlog baart.

II. Marina wordt aan Cortez voorgesteld.

Onder andere geschenken had de Caziqne aan CORTEZ twintig jonge vrouwen gezonden, die de kunst verstonden om de spijzen op de Indiaansche manier gereed te maken, en van maïs of Indiaansch koren brood te bakken. Eene dezer vrouwen, naderhand MARINA genoemd, was de dochter van eenen Caziqne, die krijgsgevangen was gemaakt. Zij was eene vrouw van groote bekwaamheden, en leerde spoedig de Spaansche taal, zoodat zij CORTEZ, als tolk, van zeer veel nut was.

Aan den bode of gezant die gelast was om zijn vertrek te verzoeken, had CORTEZ ten ant-

woord gegeven, dat zijn Meester hem eene zaamenkomst met MONTEZUMA bevolen had, en dat hij derhalve verlangen moest dezen Vorst te ontmoeten om hem eenige voorstellen te doen. Al de Caziques en aanzienlijke Indianen waren verbaasd iemand te vinden, die zich durfde onderwinden de herhaalde bevelen van hunnen magtigen Keizer in den wind te slaan. Nadat zij vruchteloos beproefd hadden hem van besluit te doen veranderen, verlieten zij hem allen met groot misnoegen.

Terwijl de Spanjaarden zich wederom tot het gevecht gereed maakten, werden zij op eene aangename wijze verrast door het aanbod van den Cazique van Zempoalla, die een verbond van vriendschap met hen wilde sluiten.

12. Het verbranden der Mexikaansche afgoden.

De Godsdienstijver van CORTEZ was blind en woest. Toen hij vernam dat er, in eenen naburigen tempel een mensch als eene offerande zoude omgebragt worden, besloot hij zulks te verhinderen. In zoo verre had CORTEZ geen ongelijk; hij hield zich daarmede echter niet tevreden, maar

gelastte de priesters dat zij hunne afgodsbeelden zouden vernielen. Toen dezen hierdoor in de uiterste ontsteltenis geraakten, gelastte hij zijnen soldaten zulks ten uitvoer te brengen. De ontzettend groote, leelijke afgodsbeelden werden onder den voet gehaald en aan stukken gehakt; de tempel werd geledigd en van de steenen vloer werd het menschenbloed afgewasschen.

Zoo prijzenswaardig liet is de christelijke godsdienst door zachtzinnige middelen van overtuiging voort te planten, en het bijgeloof en de afgoderij door verstandig onderwijs uit te roeijen, zoo laakbaar en strafwaardig is het echter tot deze oogmerken middelen van geweld en dwang te bezigen, tot welke de mensch in geen geval eenig recht hebben kan. Het is intusschen maar al te waar dat de verkondigers van de christelijke godsdienst in Amerika zoowel als in Europa veelal het voorbeeld van den Goddelijken Verlosser, die de liefde en zachtmoedigheid zelve was, op eene zeer berispelijke wijze uit het oog verloren hebben, en door gewelddadige vervolgingen van hen die een ander geloof beleden, groot nadeel aan de uitbreiding van de godsdienst der Christenen hebben toegebracht, in stede van die godsdienst door zulke dwangmiddelen, zoo zij waanden, te bevorderen.

13. De Spanjaarden vernielen hunne eigene schepen.

CORTEZ was aan gedurig gevaar blootgesteld door de lafhartigheid, het misnoegen en de muitzucht van een groot aantal zijner togtgenooten. Hij ontdekte dat sommigen van hen een complot hadden gemaakt om zich van een der schepen meester te maken, ten einde daarmede naar het vaderland terug te keeren. Hierop nam CORTEZ een heldhaftig besluit, namelijk om zelf zijne geheele vloot te vernielen, zoodat ieder van zijne soldaten zich in de onvermijdelijke noodzakelijkheid bevinden zoude, om te overwinnen of te sterven. Hij beval derhalve dat de schepen geheel moesten afgetuigd worden. Hij overreedde zijne scheepstimmerlieden om te verklaren dat de bodems van de schepen vervuurd en verrot waren, en door eene krachtige aanspraak aan zijne soldaten, wekte hij derwijze hunne geestdrift op, dat zij in de vervoering van het oogenblik naar de schepen snelden en ze in stukken hakten.

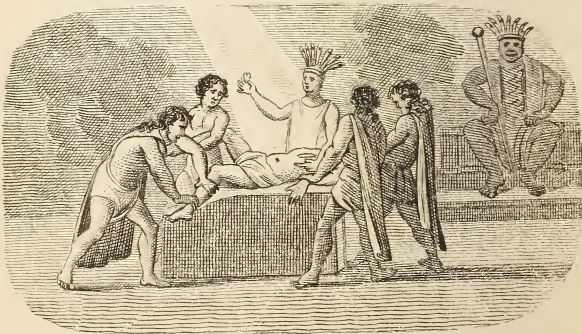
Het onverwrikbaar besluit van CORTEZ om eene zamenkomst met MONTEZUMA te houden moest nu doorgezet worden. Hij rukte voorwaarts met zijne kleine armee van vijfhonderd man voet-

13

14

15

volk, vijftien ruiters en zes veldstukken. Van den bondgenoot der Spanjaarden, den vriendelijken Cazique van Zempoalla nam hij vierhonderd man aan, met nog tweehonderd Tamenes of dragers, om de levensmiddelen en oorlogsbehoeften te vervoeren.

Zoo lang zijn weg door het gebied van de vriendschappelijk gezinde Caziques leidde, was alles stil en rustig. Maar na verloop van weinige dagen kwamen zij in het land der Tlascalanen, een zeer oorlogzuchtig volk. CORTEZ deed pogingen om hen te bevredigen en tot het bondgenootschap met de Spanjaarden over te halen, maar zijne pogingen waren geheel vruchteloos. Een der volkshoofden, XICOTENCATL genaamd, die een jong man van uitstekende dapperheid en eerezucht was, wilde van niets dan oorlog hooren, en dreef de geheele natie aan om de wapenen op te vatten, en hunne haardsteden tot het uiterste te verdedigen.

Na eenen marsch van weinige dagen, zag CORTEZ zich te keer gegaan door eene ontelbare krijgsmagt van Tlascalanen, die als leeuwen vochten. De Tlascalanen verzamelden zich gedurig in grooter menigte, en deden een' allergeweldigsten aanval, waarvan de schok verschrikkelijk

was. De overwinning was een tijd lang twijfelachtig, doch eindelijk moest de krijgskunst der Europeanen zegepralen. De vijand nam naar alle kanten de vlugt, en de Spanjaarden bleven meester van het slagveld. Deze nederlaag deed de bijgeloovige Tlascalanen vermoeden dat de Spanjaarden de kinderen der zon waren, en door den invloed van dat gesternte de overwinning hadden behaald. Zij besloten daarom hem op nieuw aan te vallen, wanneer de zon niet tegenwoordig zoude zijn, te weten des nachts. Maar de waakzaamheid van CORTEZ liet zich hierdoor niet verschalken; zij werden op nieuw met groote dapperheid afgeweerd en met een schrikkelijk verlies van volk terug geslagen.

Nu scheen eindelijk al hun tegenstand ijdel en vergeefsch te zijn, en zij beschouwden de Spanjaarden als onoverwinnelijk. Zij waren derhalve zeer verlangende om den vrede met hen te sluiten, en vaardigden ten dien einde een gezantschap naar CORTEZ af. Aan het hoofd van dit gezantschap was de dappere XICOTENCATL zelf.

CORTEZ en zijn gansche leger werden in Tlascala binnen geleid, en aldaar met de grootste eerbewijzen ontvangen, alsof zij bovenaardsche wezens, veeleer dan gewone menschen waren geweest.

Onafgebroken vervolgde CORTEZ nu zijnen weg naar Mexiko, en kwam alle zwarigheden en hinderpalen te boven, hetzij die bedekt of openbaar waren. Eindelijk trok hij over het gebergte van Chalco.

Plotseling aanschouwden de Spanjaarden met bewondering en verrukking aan gene zijde van dit gebergte een overheerlijk schoon, vruchtbaar en bekoorlijk land, dat zich zoo verre het oog reikte uitstreckte. In het midden schitterde een groot meer, aan welks boorden eene menigte bevallige dorpen prijkten, en in het verschieft verhief zich met majesteit de stad Mexiko, met vergulde tempels en torens op eenen verhevenen grond, als Koningin van het geheele land. Het geheel vertoonde zich als een aardsch paradijs, waaraan het oog met onuitsprekelijke vervoering geboeid was.

14. Ontmoeting van Cortez en Montezuma.

Op zekeren dag, toen CORTEZ zijnen weg langs de oevers van het bovengemelde meer vervolgde, bemerkte hij met verwondering een talrijken op-

togt van menschen, die van de stad kwamen en hem schenen te naderen. Meer dan duizend personen onderscheidden zich als lieden van hooger rang, door hunne pluimen en mantels; hierop volgde eene lijfwacht van omtrent tweehonderd man, welke zich ter zijde hielden om het uitzigt open te laten op MONTEZUMA zelve, die door de voornaamste edellieden in eenen gouden palankijn gedragen werd.

Zoodra MONTEZUMA genoegzaam genaderd was, stapte CORTEZ van zijn paard en trad den Keizer met eene eerbiedige houding te gemoet. MONTEZUMA steeg uit zijnen draagzetel, en terwijl zijne handen op de schouders van twee prins rustten, wandelde hij met een' statigen langzamen tred voorwaarts, terwijl zijn gevolg katoenen stoffen voor hem uitspreidde, opdat zijne voeten den grond niet zouden aanraken. CORTEZ groette Zijne Majesteit, naar de Europeaansche wijze, met eene diepe buiging. MONTEZUMA beantwoordde zijnen groet met zijne hand aan de aarde te brengen en die vervolgens te kussen. Vermits MONTEZUMA gewoon was zelfs zijne Goden alleen met eene ligte buiging van het hoofd te begroeten, hielden zijne onderdanen zich overtuigd dat de vreemdelingen, aan welke hij zulk

eene eerbiedige hulde bewees, meer dan aardsche menschen moesten zijn.

CORTEZ droeg een halssnoer van valsche diamanten, welke hij tot een geschenk voor MONTEZUMA bestemde. Zoodra derhalve de eerste pligtplegingen verrigt waren, nam hij dit kleinood van zijnen hals en hing het om dien van den Keizer, die hiermede veel genoeg en scheen te nemen, en een van zijne kostbaarste sieraden te voorschijn liet brengen, namelijk een halssnoer van schelpen, aan elke waarvan aan beide kanten een gouden kreeft hing. Met dit kleinood versierde MONTEZUMA eigenhandig den Spaanschen bevelhebber; eene soort van gunstbewijzing, die de verbazing der omstanders nog hooger deed rijzen.

De geheele trein keerde nu terug, vergezeld door CORTEZ met zijne Spanjaarden. Een zeer groot paleis werd den Spaanschen bevelhebber tot woonplaats gegeven, hetwelk hij versterkte en met schildwachten en geschut omringde.

Hoe noodlottig was de dwaling van MONTEZUMA voor zijne onderdanen, zijn Rijk en hem zelve! Hij spreidde zijne schatten en zijn goud aan vreemdelingen ten toon, die hij voor bovenaardsche wezens hield, en die slechts roofgierige

overheerschers waren. Weldra zullen wij zien hoe duur deze misslag aan MONTEZUMA te staan kwam.

15. Mexikaansche Godsdienst oefening.

MONTEZUMA wilde zijnen gasten de pracht en grootheid zijner tempelen vertoonen. Hij geleidde CORTEZ naar een' der grootsten van de hoofdstad; hij verklaarde hem hunne wijze van Godsvereering, en noemde hem zijne Goden, waarvan de voornaamste Vizlipuzli genaamd werd.

De geheele reeks der Mexikaansche afgodsbeelden was afschuwelijk van gedaante. Maar nog afschuwelijker waren hnnne godsdienstige verrigtingen en plegtigheden, welke hoofdzakelijk in het offeren van menschen bestonden.

Dikwerf voerden zij oorlog tegen den eenen of anderen naburigen Staat, alleen met oogmerk om krijgsgevangenen te bekomen. Deze ongelukkigen werden alsdan vet gemest, en ter eere van de afgoden, op de altaren der tempels geslagt, waarna de Mexicanen zelven hun vleesch verslonden.

Dit geschiedde op de volgende wijze. Zes priesters waren de voornaamste uitvoerders van dit

akelig schouwspel. Het slagtoffer werd op zijnen rug op een' grooten steen nedergelegd. Twee priesters hielden zijne beenen, en twee andere zijne armen naar beneden, terwijl een vijfde zijn hoofd en hals nedergedrukt hield. De zesde eindelijk, die de opperpriester was, sneed met een' scherpen steen het ligchaam open, rukte het hart nog levend uit het ligchaam van het ongelukkig slagtoffer, en hief het op naar de zon, om den damp als eene welgevallige offerande omhoog te laten stijgen!

16. Montezuma gevangen genomen.

Het is wel waar, dat CORTEZ nu zijn oogmerk bereikt had door het verkrijgen van eene zamenkomst met MONTEZUMA; doch het is niet minder waar, dat hij, door zich in de stad te begeven, en in een paleis opgesloten te zijn, zich zelve en zijne geheele armee, volkomen in de magt van eenen vorst had gesteld, die zijnen ondergang natuurlijk moest wenschen.

In dezen toestand bleef hem niets anders over dan of zelf gevangen genomen te worden, of MONTEZUMA gevangen te nemen, en hem in ver-

zekerde bewaring te houden. Door bedreigingen zoowel als vleijerij, overreedde hij den Keizer, om eenige dagen vriendschappelijk in het kwartier der Spanjaarden te komen doorbrengen. Toen MONTEZUMA zich daar eenigen tijd had opgehouden, kwam CORTEZ met een vergramd gelaat naar hem toe, en bragt hevige klagten in wegens het gedrag van sommige Mexikaansche volkshoofden, die de achtergeblevene Spanjaarden verradelijk aangetast, een van hen ter dood gebragt en zijn hoofd naar Mexiko opgezonden hadden. Als in eene hevige woede, gaf hij bevel dat men MONTEZUMA in ketenen zoude sluiten. Hierdoor meende CORTEZ zijn oogmerk te bereiken, namelijk om MONTEZUMA den moed te benemen van iets tegen de Spanjaarden te durven aanvragen.

Doch, hoewel MONTEZUMA vernederd was, zijn volk was niets minder dan dit. Zij deden onophoudelijke aanvallen op Spaansche kwartieren, staken verscheidene van hunne gebouwen in den brand, en schenen onherroepelijk besloten te hebben, deze vreemdelingen, het mogt dan kosten wat het wilde, te verdrijven of te vernielen.

Zoo immer, dan werd in Mexiko de waarheid van een oud Spaansch spreekwoord bevestigd, hetwelk hierop nederkomt:

Vindt gij modder in uw land,
 Ligt komt gij tot hooger stand;
 Vindt gij zilver in uw grond,
 't Baart gebrek in beurs en mond,
 Maar ontdekt gij goud in 't erf,
 't Strekt u zeker tot verderf.

Onze jonge lezers zullen ook bij het bestuderen der Geschiedenissen, inzonderheid van die van Spanje, bemerken, dat juist de groote toevloed van kostbare metalen de welvaart en den bloei van dat land ondermijnd en vernield hebben. Rijkdom baarde weelde en luiheid, en uit weelde en luiheid werden rampen geboren, die door geene schatten van goud noch zilver te vergoeden waren. Zoo is dan Spanje, gelijk welker Mexiko, door rijkdom werkelijk arm geworden.

17. Montezuma doet eene aanspraak aan zijne Onderdanen.

Op zekeren tijd, juist toen er een verwoede aanval zoude plaats grijpen, besloot MONTEZUMA, die nog altijd zijn verblijf in de Spaansche kwartieren hield, zich in zijn praalgewaad te kleeden en zich aan zijne onderdanen te vertoonen. Diensvolgens begaf iemand van zijn gevolg zich boven op den muur, en maakte aan het volk bekend,

dat de Keizer straks verschijnen zoude, om hen toe te spreken. Op het vernemen van MONTEZUMA'S naam heerschte er onverwijld stilte onder de menigte. De Keizer beklom den wal, en zoodra hij zich vertoonde, bewees het volk hem den diepsten eerbied.

MONTEZUMA bedankte hen voor de getrouwheid, welke zij hem bewezen, doch verzekerde hun, dat hij niet door de Spanjaarden gevangen werd gehouden; dat het integendeel zijn wensch en zijne begeerte was bij hen zijn verblijf te houden. Mitsdien vermaande hij hen de wapenen neder te leggen en in vrede naar hunne woningen terug te keeren.

Zoodra hij ophield met spreken, ontstond er een hevig rumoer onder de verzamelde volksmenigte. Zij begonnen hunnen monarch te hoonen, en eensklaps werd een hagelbui van pijlen op hem afgeschoten. Een groote steen trof hem op de borst, zoodat hij bewusteloos ter aarde stortte. De wonden, welke hij bekomen had, maar nog meer de wanhoop en woede, omdat hij door zijne eigene onderdanen werd aangevallen, waren oorzaak dat hij kort na dit voorval overleed.

MONTEZUMA'S dood bragt eene groote verandering in de omstandigheden der Spanjaarden te

10

17

18

weeg. De Mexicanen verkozen terstond eenen nieuwen Keizer, GUATIMOZIN genaamd, en hunne razernij klom nu ten hoogsten top.

Nu bleef aan CORTEZ en de zijnen slechts één middel tot behoud over, namelijk een spoedige aftogt. Hij bragt derhalve zijne geheele krijgsmagt in beweging, om in het midden van den nacht uit de stad op te breken. Maar hij vond de bruggen vernield, en het geheele meer met kano's bedekt, die opgepropt waren met welgewapende, hoogst verbitterde vijanden. Ondanks de grootste inspanning van hunne gewone dapperheid, was de toestand der Spanjaarden nu zoo wanhopig, dat zij de helft van hunne manschap verloren, voor dat zij in het open veld waren.

18. Het vermeesteren van den grooten Mexikaanschen standaard.

Nadat zij ongeveer zes dagen waren voortgerukt, en met allerlei moeilijkheden geworsteld hadden, terwijl zij schier van alle levensmiddelen verstoken waren, leidde hun weg hen over eenen berg, van welks top zij met verbazing eene groote vlakte ontwaarden, die met eene ontel-

bare krijgsmagt opgevuld was. CORTEZ stelde zijne kleine compagnie in slagorde, en maakte haar bekend, dat er thans niets anders overbleef dan te overwinnen of te sterven. Hij sprak hen op zulk een' luchtig vrolijken trant aan, dat zijne woorden hen met nieuwen moed vervulden. Zij snelden als dolzinnigen voorwaarts om het bloedbad aan te vangen, en maakten eene verschrikkelijke slagting onder de Mexicanen, totdat zij, door het nedersabelen hunner vijanden afgemat, naauwelijks meer in staat waren, om de wapenen te voeren.

CORTEZ bemerkte den Mexikaanschen veldheer met den grooten standaard van het rijk. Hij verzamelde eenigen van zijne dapperste medegezellen, wier paarden nog niet in het gevecht onbekwaam waren geworden, stelde zich aan hun hoofd, en vloog nu met eene onwederstaanbare snelheid op den standaard aan. Met een' enkelen slag velde hij den Mexikaanschen bevelhebber ter neder, en maakte zich van de Rijksvaan meester. Van dit oogenblik af achtten de Mexicanen alles onherstelbaar verloren. Zoodra de standaard verdween, was het geheele leger door een' onoverkomelijken schrik verbijsterd; geen enkel Mexikaan bood nog den minsten tegen-

stand; alle wierpen hunne wapens neder en zochten hun heil in eene overijlde vlugt.

Ook in een ander opzigt strekte deze overwinning den Spanjaarden tot aanmerkelijk voordeel; want alle gesneuvelde Mexicanen waren rijk uitgedost, zoodat de buit op het slagveld onberekenbaar groot was.

Intusschen was de stad Mexiko nog niet ten onder gebracht, noch de bevolking aan de Spanjaarden onderworpen. CORTEZ verzamelde al zijne magt, met het vaste besluit om de stad in bezit te nemen. GUATIMOZIN, die in moed en dapperheid uitblonk, betwistte hem den grond met elke schrede. De gevechten waren allerhevigst en werden gedurig op nieuw hervat; doch ten laatste waren de Spanjaarden overwinnaars. De aanzienlijksten van Mexiko werden ter dood gebracht; de Keizer GUATIMOZIN werd gevangen genomen, en het geheele land aan eene handvol vreemdelingen onderworpen.

Waar moed zich paart met wijs beleid,

Daar acht men geen gevaren:

Volharding doet den bangsten strijd

Steeds de overwinning baren.

Dat heldenmoed met eene geringe magt, meer uitwerkt dan groote magt zonder moed; en dat

geestdrift, die alleen op bijgeloof gegrond is, door eene enkele omstandigheid kan verslagen worden, bewezen de dappere bedrijven van CORTEZ, gelijk zoo vele andere voorbeelden in de oude en nieuwere Geschiedenis.

Ofschoon wij den draad der verrigtingen van COLUMBUS en CORTEZ niet hebben willen afbreken, moet hieruit echter niet worden afgeleid, dat de Spanjaarden op alle andere plaatsen werkeloos geweest zouden zijn. Integendeel, verscheidene benden gelukzoekers begaven zich, sommigen naar deze, anderen naar gene gewesten van Amerika, om nieuwe ontdekkingen te doen of hun geluk in dat werelddeel te beproeven. Onder deze waaghalzen was een man, BALBOA genaamd, die met eene handvol zijner landslieden, bij de landengte van Dariën aanlandde, waar hij zich spoedig onderscheidde en tot bevelhebber zijner medgezellen verkoren werd. Hij sloot een bondgenootschap met eenen vredelievenden Cazique, die hem en zijne medgezellen eene aanzienlijke hoeveelheid goud ten geschenke gaf, hetwelk door de Spanjaarden met onge-meene gretigheid werd aangenomen. De zoon van den Cazique zulks bemerkende, zeide, dat hij hun eene landstreek wilde aanwijzen, waar

19

20

21

zij van dit metaal zoo veel zouden kunnen bekomen als zij verlangden.

Deze toezegging werd door de gelddorstige Spanjaarden niet onopgemerkt gelaten, en zij be- toonden zich zeer ongeduldig om dit goudland op te sporen. Maar de geheele krijgsmagt van BALBOA bestond slechts uit honderd en zestig man.

Volgens de aanwijzing van den zoon van gemelden Cazique, was er ook voorbij de reeks van westelijke bergen, eene groote zee of Oceaan. BALBOA kwam terstond op het vermoeden, dat dit de zee moest zijn, naar welke COLUMBUS vergeefs gezocht had, en over welke men westwaarts de Oost-Indiën zoude kunnen bereiken.

19. Balboa's eerste gezicht van de zee.

De reis over deze gebergten was met de grootste moeilijkheden gepaard, maar BALBOA was een man van groote standvastigheid en moed. Hij besloot den togt te beproeven. Na vijf-en-twintig dagen onafgebroken vermoeijenissen, bereikten zij eindelijk den laatsten berg. Dezen berg beklom hij geheel alleen, niet willende dulden dat een ander hem van de eer zoude berooven,

de eerste te zijn die den westelijken Oceaan aanschouwd had. Hij bereikte den top en zag den onmetelijken stillen Oceaan voor zijne oogen heen rollen. Hij viel op zijne knieën en dankte het Opperwezen in eenen staat van geestverrukking. Naar de orde van tijdrekening had deze ontdekking van BALBOA plaats vijf jaren voor dat CORTEZ tegen Mexiko uittrok.

BALBOA werd naderhand op eene schandelijke wijze behandeld, en ten laatste door den nieuwen Gouverneur, PEDRARIAS, ter dood gebragt. Deze man verhuisde tot over het gebergte en bouwde de stad Panama, waar alle verdere ontwerpen om Peru ten onder te brengen ter zijde werden gesteld. PEDRARIAS was de man niet om gevaarlijke ondernemingen ten uitvoer te brengen.

Onder de Spanjaarden, die zich toen te Panama bevonden, waren er drie, die besloten hadden zich te onderscheiden. Dit waren PIZARRO, ALMAGRO en LUQUE, een priester. Zij kwamen overeen om al wat zij bezaten gezamenlijk tot eene expeditie tegen Peru aan te wenden. Vermits PIZARRO zoo veel niet bijdragen konde als zijne medgezellen, bood hij aan, het gevaar voor zijne rekening te nemen, en werd tot bevelheb-

ber der expeditie aangesteld. ALMAGRO moest versterkingen aanwerven en hem daarmede volgen, terwijl LUQUE te Panama zoude blijven, om den Gouverneur PEDRARIAS in een' goeden luim te houden, en hem de expeditie te doen begunstigen.

De gansche magt, welke de drie partijen bijeen konden brengen, om het uitgestrekte koninkrijk Peru te veroveren, bestond uit een enkel schip met honderd en twaalf man uitgerust. Met deze magt ging PIZARRO op den 14^{den} November 1525 onder zeil.

Hij had op dezen gevaarlijken togt zeer veel te lijden, als ook ALMAGRO, die hem met nieuwe manschap volgde. Eindelijk landden zij te zamen te Tacames in de provincie Quito. Hier vonden zij zich dermate verzwakt, dat zij buiten staat waren om iets te ondernemen. Er werd nu besloten, dat PIZARRO zoude blijven, terwijl ALMAGRO nieuwe recruten zoude gaan halen.

20. Pizarro schift zijne troepen door eene lijn in het zand te trekken.

ALMAGRO vond bij zijne terugkomst te Panama eenen nieuwen Gouverneur; een' man van

geen ondernemenden moed, die de onderneming van de drie medgezellen zoo buitensporig en gevaarlijk achtte, dat hij ALMAGRO verbood nieuwe manschappen aan te werven, en een vaartuig afzond om PIZARRO en zijne reisgenooten terug te brengen. Op het zien van dit bevelschrift, weigerde PIZARRO daaraan te gehoorzamen; doch hij bemerkte dat velen zijner soldaten de langdurige ongemakken en vermoeijenissen niet langer wilden trotseren, en verlangende waren om terug te keeren. PIZARRO trok derhalve met zijn zwaard eene lijn in het zand, en gelastte elken soldaat, die begeerig was om hem te verlaten, over die lijn te treden. Tot zijne groote teleurstelling liep het grootste getal daarover, en er bleven slechts veertien man bij hem, onder welke een mulat was.

Deze kleine troep van helden bleef nog vijf maanden aan alle ontberingen en ongemakken blootgesteld alvorens er eenig schip tot hunne ondersteuning aankwam. In stede, echter, van naar Panama terug te keeren, stevenden zij zuidwaarts naar Peru, nabij Tumbes. PIZARRO had nauwelijks het anker laten vallen toen hij door verscheidene Peruanen bezocht werd, die met verbazing het drijvend kasteel beschouwden, en niet

minder verwonderd waren op het gezicht der blanke bewoners daarvan, met hunne lange baarden en zonderlinge kleeding. Zij zonden aan de Spanjaarden eene menigte levensmiddelen en verschingen in gouden en zilveren vaten.

Al wat PIZARRO hier bemerkte overtuigde hem dat het vruchteloos zoude zijn, om met zulk eene onbeduidende magt als die, welke hij bij zich had, de verovering van zulk een land te beproeven. Hij was genoodzaakt naar Panama terug te keeren.

Op zijne aanvraag om onderstand van Spanje bekwam hij eenigen toevoer van troepen, en zeilde nogmaals naar Peru met drie kleine schepen en honderd-tachtig man, waaronder zes en dertig ruiters waren.

Het rijk van Peru had drie of vierhonderd jaren gebloeid voor dat de Spanjaarden aldaar landden. De geschiedenis der Peruanen zelven luidt, dat twee personen onverwachts onder hen verschenen, de eene MANCA CAPAC en zijne vrouw MAMA OZELLO genaamd. Deze twee menschen noemden zich kinderen van de zon. Zij leerden de woeste bevolking den grond bebouwen, klederen maken en huizen bouwen, zij leerden de vrouwen het spinnen en andere huisselijke ver-

rigtingen. Zij schaften het barbaarsche gebruik af om menschen te offeren, en gelastten de inboorlingen hunne hulde aan de bron van alle heil op te dragen, die zooals zij zeiden, de zon was. De nakomelingen van deze twee menschen werden Incas genoemd; zij hielden hun geslacht onvermengd, namen al de verrigtingen van het koningschap op zich, en waren tegelijker tijd priesters van de zon, aan welke zij tempelen lieten bouwen.

21. De vrees der Peruanen bij eene eclips.

Zij beschouwden ook de maan als eene godheid, doch van eenen minderen rang; en wanneer er eene eclips plaats greep, waren zij altijd beducht dat de maan ziek was, of dat zij sterven, en door haren val uit den hemel de aarde vernielen zoude. Op zulke tijden maakten zij allerlei soorten van geraas, zij bonden hunne honden vast, en sloegen hen om hen te doen huilen; zij sloegen op bekkens en schreeuwden door elkander, gedurig roepend „mama cuilla,” of lieve moeder maan. Wanneer de eclips begon te verminderen, staakten zij hun misbaar, en wan-

neer zij geheel voorbij was, begonnen zij allen te zamen van vreugde te juichen.

Er zijn twee produkten van Peru, die voor het menschdom van zeer groot nut zijn geweest. Het eerste is de aardappel, welke door velen als een voortbrengsel van Noord-Amerika beschouwd worden, omdat wij dien het eerst uit Virginia in Europa ontvangen hebben; maar het eigenlijke Vaderland van den aardappel is de vruchtbare provincie van Quito, van waar hij naar Virginia overgeplant, en vervolgens door den kapitein FRANCIS DRAKE naar Europa overgebracht werd. Hoe vele duizenden van menschen hebben in deze aardvrucht niet reeds hun voornaamste voedsel gevonden, en hoe gewigtig is zij niet in onzen tijd voor het levensonderhoud van alle natiën in Europa geworden!

22. Ontdekking van de kinabast.

Het andere gewigtige voortbrengsel van Peru is van het grootste nut in de geneeskunst; het is de Cinchona, gewoonlijk *Kina* of Koortsbast genaamd. De omstandigheden, die aanleiding hebben gegeven om de geneeskracht van dezen bast

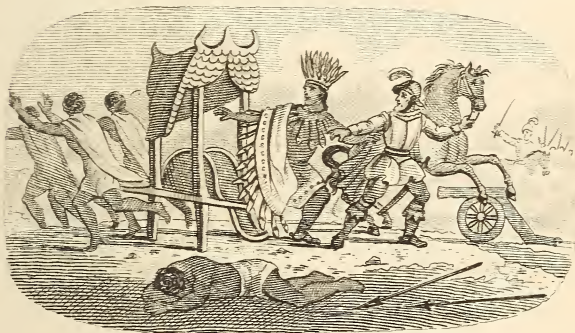
aan den dag te leggen, worden als volgt verhaald. Eenige Cinchona-boomen waren door een' zwaren wind in een stilstaand water nederge- worpen, waardoor dit water zoo bitter werd, dat niemand het konde drinken. De nood dwong echter een' armen Indiaan, die sedert lang aan de koorts kwijnde, om dit water te gebruiken, alzoo hij in dien omtrek geen ander bekomen konde. Binnen korten tijd was hij geheel van de koorts bevrijd. Hij verhaalde het gebeurde aan eenen anderen Indiaan, die mede door eene hevige koorts was aangetast, en spoorde hem aan om van dit water te drinken, hetwelk het zelfde gelukkige herstel van zijne ziekte veroorzaakte. Toen zij beide hunne gezondheid weder bekomen hadden, onderzochten zij van waar het dit bijzondere vermogen verkregen had, en vonden weldra, dat zulks aan de Cinchona-boomen te danken was. Hoe veler leven is reeds door de *Kina* van Peru gered geworden!

Toen PIZARRO in Peru aanlandde, ontdekte hij weldra dat er tweedragt bestond tusschen twee broeders, aan welke de twee groote provinciën van het rijk nagelaten waren. HUASCAR moest het oude koninkrijk Cusco erven, en ATAHU-

22

23

24

ALPA het onlangs veroverde rijk van Quito. De laatstgenoemde prins had eene groote armee, en besloot zich de regering van het gansche land toe te eigenen. Hij onderwierp weldra zijnen broeder en maakte hem gevangen. Dit was de reden, dat PIZARRO, toen hij het land introk, geen tegenweer ontmoette; want alle partijen hadden met hunne onderlinge twisten de handen te vol om veel acht op zijne bewegingen te geven. Daarbij kwam, dat elke partij zich vleide, zich den bijstand dezer dappere vreemdelingen te zullen verwerven, en liever met hen op eenen vriendschappelijken dan vijandigen voet wilde omgaan.

Aldus trok PIZARRO met zijne manschap voorwaarts tot dat hij zeer nabij het leger van ATAHUALPA kwam. Wederzijds hadden nu gezantschappen, geschenken en andere bewijzen van vriendschap tusschen hen plaats, welke eindigden met de belofte van den Inca om den Spanjaarden een bezoek te geven.

23. Pizarro neemt den Inca gevangen.

Overeenkomstig met die belofte kwam de Inca met groote pracht in de legerplaats der Span-

jaarden. Hij was gezeten in eenen palankijn, die met goud, diamanten en zeldzame pluimen rijk versierd was. Terwijl alles vrede en vriendschap scheen te ademen, werd eensklaps de trom geroerd, het geschut brandde op de ontstelde Peruanen los, de ruitery galloppeerde op hen in en alles was in een oogenblik in verwarring en wanhoop. PIZARRO viel op de lijfwacht aan, die den palankijn van den Inca omringde, rukte den monarch uit zijnen zetel en sleepte hem naar zijne eigene tent.

De Inca, aldus gevangen genomen, bemerkte weldra dat de voornaamste hartstogt van de Spanjaarden gouddorst was. Dit gaf hem hoop dat zij hem weder in vrijheid zouden stellen. Het vertrek waarin men hem opgesloten had, was twee en twintig voet lang en zestien voet breed. De Inca deed het aanbod om het met gouden vaatwerk geheel tot den zolder op te vullen, indien men hem op vrije voeten stelde. Deze voorslag werd aangenomen, en ATAHUALPA zond bevelen door zijn gansche rijk, om van alle kanten den benoodigden schat bijeen te doen brengen.

Maar toen dit hooge losgeld, volgens de belofte, betaald was, bleef het verlangen van den Inca nog altijd onvervuld, en de Spanjaarden,

die noch voor menschelijkheid, noch voor regtvaardigheid en eergevoel bij deze gelegenheid vatbaar schenen te zijn, hielden den Inca bij voortdurende gevangenen.

24. Men ontdekt dat Pizarro niet lezen kan.

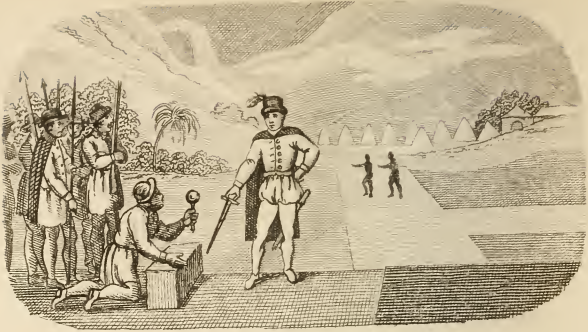
De Inca was door niets zoo zeer opgetogen dan door de kunsten en wetenschappen der Europeanen, en bovenal door hun lezen en schrijven. Hij wenschte te weten of dit eene natuurlijke gave bij hen was, dan of zij zich deze kunst door opvoeding hadden eigen gemaakt. Hij verzocht daarom eenen der soldaten, die de wacht over hem hadden, den naam van hunnen God op den nagel van zijn' duim te schrijven. Daarop vertoonde hij zijn' duim aan iedereen die bij hem kwam, en hoorde met verbazing dat zij het schrift allen op de zelfde wijze uitspraken. Eindelijk kwam ook PIZARRO bij hem, en werd insgelijks door den Inca verzocht het geschrevene woord te lezen. PIZARRO, die in zijne jeugd een varkenhoeder was geweest, had nimmer leeren lezen, en bevond zich nu in de noodzakelijkheid om te antwoorden, dat hij het niet wist. Van

dit oogenblik af, scheen ATAHUALPA hem, als een mensch zonder opvoeding, te verachten.

Zoo moest PIZARRO, trotsch van aard,
 Die zoo veel schatten had vergaard,
 Doch nooit iets nuttigs leerde,
 Ofschoon hij magtig was en stout,
 Gedost in purper en in goud,
 En 't gansche land regeerde,
 Voor een eenvoudig Indiaan
 Hier met beschaamde kaken staan.

PIZARRO, die even trotsch als onwetend was, konde echter bezwaarlijk minachting verduren, vooral niet van eenen Indiaan. Hij bewerkte eene zamenspanning om den Inca te verderven. Deze werd beschuldigd van het ontwerp gesmeed te hebben, om alle Spanjaarden om het leven te brengen. Vruchteloos bewees de Inca zijne onschuld. Zijne regters dorstten naar zijn bloed, en hij werd eenparig door hen ter dood veroordeeld.

Na den dood van ATAHUALPA kwamen er een groot aantal mededingers naar den troon van Peru te voorschijn. Hierdoor werd het gansche land in de grootste verwarring gebracht. PIZARRO verheugde zich daarover, omdat hij wist dat het hem gemakkelijk zoude zijn een volk, dat aan

25

26

27

tweedragt ten prooi is, ten onder te brengen. Hij besloot derhalve de hoofdstad Cusco aan te grijpen, ofschoon hij door talrijke legers werd te keer gegaan; doch de meerderheid der Europe- sche krijgskunst en dapperheid overwon alle zwa- righeden. Elk gevecht liep af met eene bloedige slagting onder de arme inlanders, die op som- mige plaatsen bijna geheel door PIZARRO en zijne troepen verdelgd werden.

25. Grondlegging van de stad Lima.

PIZARRO was begeerig om, te midden zijner veroveringen, eene stad te bouwen, en die tot de hoofdstad van het gansche land te verheffen. Hij koos daartoe eene landstreek uit, in eene bekoorlijke vlakte, niet ver van de kust, aan de monding eener rivier gelegen, naar welke deze nieuwe stad *Lima* werd genoemd.

Deze stad nam spoedig in grootte en welvaart toe, en werd door de legerhoofden van PIZARRO met vele prachtige paleizen versierd. Zij is tot op dezen dag de hoofdstad van Peru gebleven, en is het middelpunt van al den rijkdom, de pracht en de weelde van dit uitgestrekte land.

Het gedrag van PIZARRO was in den hoog-

sten graad tijrannisch. De wreedheid en trouweeloosheid jegens de Peruaansche vorsten moesten ieders verontwaardiging opwekken; en toen reeds alle vijandigheid aan hunne zijde had opgehouden, betoonde PIZARRO zijne willekeurige dwingelandij en onregtvaardigheid aan zijne voornaamste officieren. Sommigen werden zonder oorzaak afgezet, en anderen onverdiend tot hooger rang verheven; de verdienstelijksten onder zijne medgezellen werden aan nooddrift en ellende ten prooi gelaten. Ondankbaar, trotsch, heerschzuchtig en verwaten, vertoonde PIZARRO het ware beeld van den onbeschaafden mensch, dien de fortuin in een hoogen graad blindelings begunstigd heeft.

Zelden gebeurt het dat zoodanig eene handelwijze langen tijd door de menschen gedoogd wordt. Wangunst, haat, wraakzucht en verachting vervolgden eerlang den hoovaardigen bevelhebber der Spanjaarden. Onder vele anderen had hij ook een oud en braaf officier, ALMAGRO genaamd, op eene verregaande wijze mishandeld. Hij berooftde hem van zijnen post, en later ontnam hij hem zelfs het leven. De verachting waarmede hij de aanhangers van ALMAGRO behandelde, deed hunne woede en wanhoop ten top stijgen.

26. Dood van Pizarro.

De vrienden van den zoo onregtvaardig mishandelden en ter dood veroordeelden ALMAGRO, verbonden zich te zamen om een plan tot wraak over PIZARRO te ontwerpen. Op zekeren dag, des namiddags, drongen zij geheel onverwacht in het vertrek van PIZARRO, die op zulk een' aanslag in het minst niet voorbereid was, en bragten hem om het leven.

Zoodanig was het einde van eenen bevelhebber, die niets dan ruwe, woeste dapperheid en ligchaamskracht, zonder eenige beschaafdheid van geest noch edelmoedigheid van ziel bezat.

27. De Chimborazo.

In Zuid-Amerika ontmoeten wij de hoogste bergen van den aardbol, met uitzondering alleen van den Dhawalagiri op het Himalajja gebergte in Hindostan. Het hoogste Amerikaansche gebergte strekt zich vooral van het zuiden tot het noorden uit, te weten achter Peru, welk gebergte onder den naam van Cordilleras de los An-

des bekend is. Deze keten van verbazend hooge bergen neemt een begin bij de landengte van Darien, en vormt eene soort van ruggegraat door het geheele land van Chili. Enkele bergen, die op deze keten nog hooger uitsteken dan de anderen, hebben bijzondere namen ontvangen. Die, welke de hoogste van allen schijnt te zijn, heet Chimborazo. Deze berg staat bijna geheel op zich zelve; zijn top wordt gerekend 22,000 voet hoog te zijn.

Eene der merkwaardigste soorten van viervoetige dieren in Peru is de Lama. Het heeft eenige gelijkenis met een' kleinen kameel, en is op zijne huid met wol, gelijk de schapen, voorzien. De lama is omtrent vier voet hoog, waarvan zijn hals de helft uitmaakt. Het is een van de nuttigste dieren, niet alleen uit hoofde van zijn vleesch, dat een smakelijk en gezond voedsel oplevert, en van zijne wol, maar ook omdat het dier bij uitnemendheid geschikt is om lasten te dragen. De lama beklimt met gemak de steilste bergen en draagt meer dan tweehonderd pond zwaarte.

In het zuidelijk gedeelte van Amerika is nog eene groote uitgestrektheid lands, die zeer weinig bekend is. Men kan met regt daaraan den

naam van Magellaansche gewesten geven. Dit land wordt door de zeeëngte of straat van Magellaan dwars doorsneden. Het afgescheiden gedeelte wordt Terra del Fuego of het Vuurland genoemd, omdat men een' vuurspuwenden berg daarop aantreft. Het bovenste gedeelte, aan den oostelijken oever der straat, wordt de kust van Patagonië genoemd.

Deze straat werd ontdekt door FERDINAND MAGELLAAN, terwijl hij eene poging deed om eene westelijke doorvaart naar Indië te zoeken. MAGELLAAN had veel ongemak door te staan, vooral ter oorzaak van de koude, die hier zeer snerpend is. Het gansche land bestaat uit hooge kale rotsgebergten. Men vindt er zeer weinige inwoners, en in eenen zeer armoedigen staat.

28. De penguins.

Doch indien de menschen hier niet zeer menigvuldig zijn, des te talrijker zijn er de gevederde bewoners. Onder de groote menigte van vogelen, die hier gevonden worden, zijn vooral de penguins merkwaardig. Zij schijnen de ongestoorde bezitters van deze gewesten te zijn.

De penguins zijn zoo tam, en zoo weinig gewoon om door den mensch verstoord te worden, dat de zeelieden, wanneer zij toevallig hier aan wal komen, tusschen eene troep van deze vogels kunnen rondwandelen, zonder dat hunne tegenwoordigheid hun de minste vrees aanjaagt. De penguins bekreunen zich in het geheel niet om de vreemde bezoekers, die hen zelfs onder den arm kunnen nemen, zonder dat deze dieren op de vlugt gaan.

29. De Patagoniërs.

Wanneer men de oostelijke kust opvaart, vindt men het land overal in een' zeer woesten en verlaten toestand. Het schijnt zeer schaars bevolkt te zijn, door een ras van menschen, die eene reusachtige ligchaamsgestalte hebben. Vroegere reizigers hebben de Patagoniërs beschreven als menschen van bijna acht voet lengte. Toen echter de Engelsche reiziger BYRON dit land bezocht, vond hij geen mensch, die volkomen de evengemelde lengte had, ofschoon hij verklaart dat de inboorlingen allen van eene ongemeen groote gedaante zijn, en dat de Engelschen in

28

29

30

hunne tegenwoordigheid naar dwergen geleken. Zij kleeden zich met eene beestenhuid, welke zij met de ruige zijde binnenwaarts op het lijf dragen. Zij rijden veel te paard, doch hunne paarden zijn van een klein ras, hetgeen bij deze reuzen eene vreemde vertooning maakt. Zij beschilderen hunne ligchamen op eene afzigtelijke wijze, met groote kringen van verschillende kleuren om de oogen.

30. Uitwerkingen van het zien van eenen spiegel.

Toen Kapitein WALLIS dit land bezocht, bragt hij sommigen van de inboorlingen aan boord van zijn schip. Er was echter niets in het schip dat bij hen eene buitengemeene verwondering gaande maakte. Eindelijk beschouwden zij zich zelve in eenen grooten spiegel. Dit gaf hun stof tot verbazing en tot vermaak. Zij kwamen dicht voor den spiegel, verwijderden zich weder, en maakten allerlei gebaren, waarop zij in een schaterend lagchen uitbarstten.

P A R A G U A Y.

De Amazonen-rivier, beter de *Mar-an-non* genoemd, loopt dwars door het breedste gedeelte van Zuid-Amerika. Zij ontspringt in de (reeds gemelde) Andes, en ontvangt de schatting van een aantal kleinere rivieren, die zich in beide hare oevers uitstorten. Wanneer de Amazonen-rivier ongeveer duizend mijlen voortgestroomd heeft, wordt zij een magtige vloed, die aan hare monding vijftig mijlen breed is, en zich met zulk een geweld in den Oceaan uitstort, dat het water van de zee vele mijlen terug wordt gedreven. Deze rivier geeft den naam van Amazonia aan een zeer uitgestrekt gedeelte van Zuid-Amerika.

Beneden Amazonia ligt een ander uitgestrekt gewest, Paraguay genaamd, hetwelk zich tot de rivier de la Plata uitbreidt, aan welks oevers de hoofdstad Assomption gelegen is. De rivieren van Paraguay zijn talrijk en zeer groot; zij vereenigen hunne wateren en storten zich uit in de Plata-rivier, die aldus een stroom van verbazende grootte wordt. Zij is meer dan vijftig mijlen breed aan hare monding, en bij Buenos-

Ayres, dat ruim zestig mijlen van daar verwijderd is, bedraagt de breedte dezer rivier nog bijna twintig mijlen.

Buenos-Ayres (thans de hoofdplaats van een' afzonderlijken staat) is in het midden van zeer vruchtbare landen gelegen, en is de algemeene marktplaats van de producten van Peru en Chili, die van hier naar Europa worden uitgevoerd.

Het land dat eigenlijk Paraguay wordt genoemd is zeer vruchtbaar, maar bestaat meest uit vlak land, met vele bosschen. De eigenlijke inboorlingen waren zeer woest van zeden. In 1580 bragten de Jezuiten de regering van Spanje onder het oog, dat de zedelooze levenswijze der Spaansche kolonisten de grootste hinderpaal was tegen de voortplanting van de Christelijke Godsdienst in Paraguay, en verzochten dat hun dit land geheel mogt worden afgestaan.

31. De Jezuiten het volk onderwijzende.

Zij vervolgden hun oogmerk met groote bekwaamheid en voorzorg. Zij overreedden een veertig-of-vijftigtal huisgezinnen om bij elkander te komen wonen. Aan deze huisgezinnen gaven

zij onderrigt, en bragten hen met zachtzinnigheid allengs tot eene geregelde huisselijke levenswijze over. Weldra nam de menigte hunner kweekelingen, bij soortgelijke maatschappijen van een zeker getal huisgezinnen te zamen, derwijze toe, dat zij, alleen door minzame toespraak, over de geheele bevolking van het land eenen onbepaalden invloed uitoefenden, en zonder eenig middel van geweld te plegen, meesters van geheel Paraguay werden.

Heeft er wel immer een sterker bewijs bestaan van het onwederstaanbaar vermogen eener verstandige en bedaarde zachtzinnigheid bij het onderwijs, in tegenstelling van dwangmiddelen om de Godsdienst met geweld op te dringen, die zoo vele bloedige moordtooneelen hebben opgeleverd?

32. Het vangen van wild hoornvee.

In de onafzienbare vlakten van Paraguay heeft zich het hoornvee op eene verbazende wijze vermenigvuldigd, zoodat men elk oogenblik zoo vele runderen kan bekomen als men noodig heeft. Dikwijls gaat men op dit vee ter jagt, zonder

51

32

33

iets anders dan hunne huiden te verlangen, die eenen zeer gewigtigen tak van handel uitmaken. Het rif van het dier wordt, als van geene waarde, op het veld ten prooi aan roofvogels en ander wild gedierte gelaten.

De inboorlingen hebben twee wijzen om de runderen te vangen, te weten met de lans of piek, en met den strik. De jagers zijn te paard gezeten, in troepen bij elkander, en ieder van hen is met eene lange piek gewapend, waaraan eene ijzeren punt is. Met zeer veel behendigheid treffen zij een' der achterpooten van den buffel, zoodat zij de pees doorsnijden. Alsdan is het dier buiten staat om verder te loopen, en valt oogenblikkelijk ter aarde. De jagers laten het liggen om geen tijd te verliezen, en jagen wederom andere runderen na. Als de jagt afgelopen is, komen zij op hun gemak terug, om de gekwetste buffels te slagten, en hunne huid af te stroopen.

Somtjids jagen zij te paard den buffel na, en werpen hem behendig eenen strik om den nek, terwijl een ander jager van zijn paard springt, en den buffel met zijn jagtmes door eene enkele wonde in het hoofd dood ter neder doet storten.

33. Het drinken van Maté.

In Paraguay groeit eene plant, welke den naam van Maté draagt, en zeer gretig door de Spanjaarden van Buenos-Ayres en Montevideo gebezigd wordt. Zij gebruiken deze plant bij hun ontbijt bij wijze van thee en koffij, welke beide laatsten in die gewesten zelden gedronken worden. De Spanjaarden drinken Maté zoodra zij des morgens opstaan, en op elk uur van den dag wanneer zij dorst gevoelen, zelfs ook wel bij hun middagmaal.

Maar in stede van de Maté te gebruiken gelijk wij de thee, plaatsen de meer vermogende Spanjaarden de plant zelve in eene kalebas die met zilver gemonteerd is, of in eene zilveren vaas, op een zilveren schenkbord. Deze vaas heet eigenlijk Maté, en van daar heeft men dien naam aan het aftreksel van de gemelde plant, en aan die plant zelve gegeven.

Zij gieten kokend water op de plant, en somtijds doen zij er suiker en melk bij. Zoo heet als het is, drinken zij dit des winters en des zomers, maar zij schenken dezen drank niet gelijk bij ons met thee of koffij gebruikelijk is. Zij

slurpen dien door eene zilveren pijp, welke zij in de vaas steken. Het geheele huisgezin maakt slechts van eene enkele pijp gebruik en ieder neemt die beurt om beurt in den mond.

B R A Z I L I Ë.

Van de rivier de la Plata tot aan de rivier der Amazonen bedraagt de uitgestrektheid van het land 1000 mijlen, en beslaat bijna de geheele oostkust van Zuid-Amerika. Dit land wordt Brazilië genoemd. Het werd bij toeval ontdekt.

De Portugezen waren rondom de Kaap de Goede Hoop gezeild, en langs dien weg werkelijk in Oost-Indië gekomen. Met het voornemen om deze gewigtige ontdekking door verdere togten uit te breiden, had het Hof van Portugal in het jaar 1500 eene groote vloot uitgerust onder bevel van Don PEDRO ALVAREZ DE CABRAL.

34. Cabral's ontdekking van Brazilië.

Vermits al zijne voorgangers met zeer vele moeilijkheden en gevaren te worstelen hadden

gehad, uit hoofde van sterke stroomen, stormen en orkanen, vooral omstreeks de Afrikaansche kust nabij de Kaap de Goede Hoop, besloot CABRAL het zoogenaamde Kaapsche rif vrij te loopen, en stuurde om die reden een goed einde meer westwaarts. Op deze wijze bereikte hij eene onbekende kust. Hij landde daar aan, en, naar de gewoonte van dien tijd, nam hij het land, uit naam van de Kroon van Portugal, in bezit, door het oprigten van een kruis en het lezen van de Mis onder eenen boom. Hij noemde dit gewest het land van het Heilige Kruis; maar uit hoofde van den grooten overvloed van Brazielhout, eene alom bekende verfstof, werd het land Brazilië genaamd, welken naam het tot heden behouden heeft.

De noordelijke gedeelten van Brazilië zijn aan hevige stormen onderhevig, maar de zuidelijke provinciën zijn ongemeen fraai, vruchtbaar en aangenaam. De Portugezen waren langen tijd in het bezit van dit land geweest, en hadden eenen aanzienlijken handel met de produkten daarvan gedreven, eer zij ontdekten dat er goudmijnen waren, en dat sommige distrikten ook zeer vele diamanten bevatteden.

35. Het spoelen der diamanten.

De voornaamste mijnen zijn aan de rivier Jigitonhonha gelegen. De arbeidslieden veranderen den loop der rivier door middel van een kanaal, tot dat hare bedding droog ligt. Alsdan graven zij eene groote hoeveelheid grond uit den bodem der rivier, en nemen dien met zich om te spoelen.

Dit spoelen geschiedt in eene lange schuur, waarin zich eene menigte troggen bevinden, in elken waarvan een gedeelte van de aarde wordt gelegd. Hierna laat men een' straal water op die aarde nederstorten, terwijl de negers de aarde in den trog aanhoudend omroeren, tot dat het water geheel klaar wegloopt. Alsdan zoeken zij met de grootste zorgvuldigheid naar de diamanten. Wanneer de neger zulk een kostbaar gesteente ontdekt, gaat hij overeind staan, en houdt den diamant tusschen zijnen duim en voorsten vinger, tot dat de opziener komt, en den steen van hem ontvangt, om dien in eene kom met water te bewaren.

Wanneer een Neger het geluk heeft om eenen diamant van buitengewone grootte te vinden,

wordt hij met bloemen bekroond, en in triumf naar den directeur geleid, die hem tot belooning zijne vrijheid schenkt.

36. De koninklijke familie van Portugal naar Brazilië de wijk nemende.

In het jaar 1807 strekte zich de magt van BUONAPARTE, Keizer der Franschen, over Spanje tot in Portugal uit. De Fransche troepen trokken met ontelbare zwermen in het land, zoodat de Prins Regent van Portugal en de aanzienlijkste edellieden blijde waren zich door de vlugt te kunnen redden, met behulp eener Britsche vloot, die hen allen veilig naar Brazilië overbragt.

HEDENDAAGSCHE WEST-INDIËN.

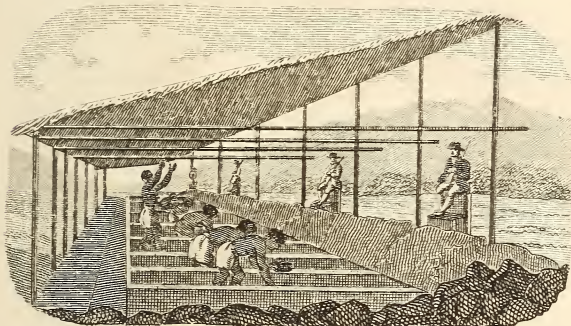
Wij hebben reeds een goed gedeelte van de West-Indiën beschouwd toen wij COLUMBUS op zijne gewaagde togten vergezeld hebben, maar dit is meer dan driehonderd jaren geleden, en in zulk eenen langen tijd kan er veel veranderd worden.

De Spanjaarden die naar de Amerikaansche eilanden overgingen, om zich aldaar neder te

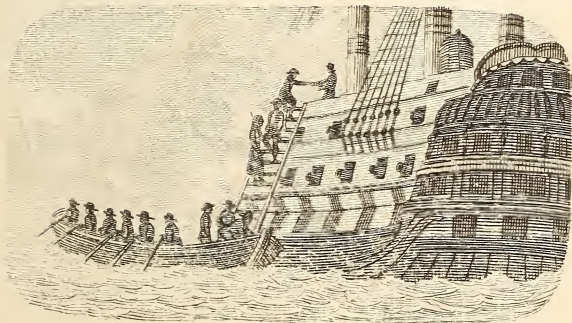
34

35

36

zetten, waren door geene andere hartstogt beziel'd dan de zucht om goud bij een te schrapen. Zij verdeelden onderling de onnoozele inboorlingen alsof zij eene menigte vee onder elkander te verdeelen hadden; ieder Spanjaard liet de zijnen als slaven in de mijnen graven, en zulk een' zwaren arbeid verrigten, dat hunne zwakke, aan hard werk niet gewone ligchamen spoedig daaronder bezweken.

Dit was natuurlijk eene groote teleurstelling voor hunne onderdrukkers zelven. Met een half medelijgend en half baatzuchtig oogmerk, besloten de Spaansche opperhoofden, van de kust van Afrika het vereischte getal negers te koopen. Door dezen maatregel werden inderdaad de inboorlingen der Amerikaansche eilanden van den zwaarsten arbeid ontheven, maar daarentegen werden hierdoor jaarlijks duizenden onschuldige negers tot slavernij gedoemd.

Jamaïca, benevens vele andere kleine eilanden, behooren thans aan de Engelschen; sommigen zijn in het bezit der Franschen, enkelen behooren aan de Spanjaarden, en sommige plaatsen zijn het eigendom der Nederlandsche Kroon.

37. De slavenhandel.

Ofschoon gelukkigerwijze de slavenhandel verboden en afgeschaft is, zoodat er geene negers meer uit Afrika gevoerd mogen worden om als slaven in de West-Indiën in de plantaadjes te arbeiden, nogtans zijn aldaar thans nog duizenden van negers tot slavernij gedoemd. Het lot van dezen is door het verbod van den slavenhandel dus weinig meer verbeterd, dan dat hunne meesters, geene nieuwe slaven mogende koopen, als het ware spaarzamer omgaan met die welke zij bezitten, dat wil zeggen dat zij meer zorg voor hunne gezondheid en hun leven dragen, en hen minder wreed behandelen. Het verlies van eenen slaaf is thans gelijk aan het verlies van eene aanzienlijke somme gelds te achten, terwijl voorheen de negers zoo goedkoop waren dat men er niet om gaf, of men er eenigen dood liet slaan of niet. Dat was ijsselijk, niet waar?

De voornaamste werkzaamheden van de slaven bestaan in het planten en aankweken van suikerriet en het maken van suiker. Men ziet hen met het aanbreken van den dag in de suikerplantaadjes aan den arbeid. Zij zijn in kleine

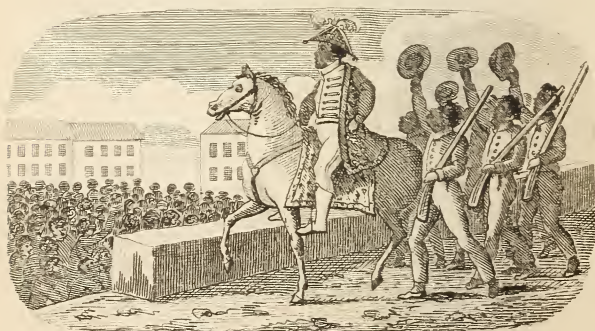

37

38

39

troepen verdeeld, en over elke troep is een opziener of zoogenaamd *Blank-officier*, die hunne werkzaamheden nagaat en degenen welke niet ijverig genoeg voortwerken door eenen hunner opzigters (*bastiaans*) laat kastijden.

38. De vrije inwoners.

De vrije inwoners zijn in vele verschillende klassen of rangen verdeeld, voornamelijk naar gelang van hunne kleur. De Europesche planter, die trotsch is op het getal zijner slaven, is diep ongelukkig door de middelen welke hij in het werk stelt om zich van allen arbeid te bevrijden. Hij behoeft niets te doen, en daarom doet hij niets, en wordt meestentijds zwak en elendig naar ligchaam en naar ziel.

Somtijds bekomen de negers hunne vrijheid, verkrijgen aanzienlijke eigendommen, en worden op hunne beurt meesters van slaven. Zulks heeft dikwijls met de Mulatten plaats. Deze zijn minder donker van kleur dan de negers; zij hebben eenen blanken vader en eene zwarte moeder. Deze kleurlingen, gelijk men ze noemt, zijn groote liefhebbers van zich fraai te kleeden; hier-

door toonen zij dat zij vrije lieden zijn, want de slaven hebben slechts zeer weinige kleederen, van gemeene grove stoffen.

39. De zwarte koning van Haïti.

Gedurende de lange en bloedige oorlogen in Europa onder BUONAPARTE, werd Spanje, dat altijd een zwakke Staat was, geheel onmagtig om zijne bezittingen in Amerika te besturen.

De zwarte bevolking van het Spaansche gedeelte van Hispaniola stond tegen hare blanke overheerschers op, en bragt deze laatsten geheel ten onder. In korten tijd vormden zich de zwarte bewoners tot eenen vrijen Staat, aan welken zij den oorspronkelijken naam Haïti terug gaven. Deze nieuwe toestand van zaken werd in Februarij 1807 afgekondigd, terwijl CHRISTOPHE tot President, en vervolgens tot Koning van het nieuwe Rijk werd uitgeroepen. Gelijk de meeste landen, waar de oppermagt door onbevoegde personen vermeersterd wordt, werd Haïti door CHRISTOPHE met woeste strengheid geregeerd. Dit berokkende hem natuurlijk eene groote menigte vijanden, en op den 6 October 1820 barstte er

eene omwenteling uit, welke zijn gezag met eene volslagen vernieling dreigde. Toen CHRISTOPHE ontwaarde dat al de krijgsmagt welke hij in staat was op de been te brengen, op verre na niet toereikende was om aan zijne tegenpartijders het hoofd te bieden, en dat er voor hem geene mogelijkheid bestond om te ontvlugten, schoot hij zich op den 8 October door het hart. Wat men ook van het woest karakter van dezen overheerscher moge zeggen, het is niet te ontkennen, dat hij een man van meer dan gewonen moed en sterkte van geest was.

40. De baai van Honduras.

Deze kust is een schilderachtig fraai land; doch zij heeft geene bewoners, en is geheel woest. Hetgeen echter dit land zeer belangrijk doet zijn, is de verbazend groote menigte van verfhoutboomen, en van den mahagonijboom, die aan de baai van Honduras in groote volkomenheid groeit.

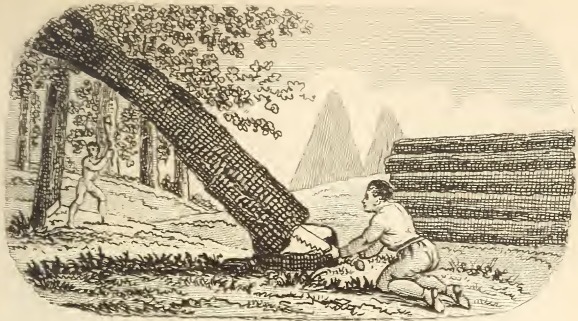
In het geschikte jaargetijde komen hier eene groote menigte houtkappers, die het verfhout en

mahagonijhout naar Europa overvoeren, waar het tot hoogen prijs verkocht wordt.

41. Acapulco.

Dit schijnt bijna het geheele jaar slechts eene onaanzienlijke en niets beduidende stad te zijn, maar ten tijde van de jaarlijksche kermis of jaarmarkt, die eene maand duurt, wordt Acapulco eensklaps in eene zeer levendige, sterk bevolkte stad en stapelplaats van de kostbaarste produkten hervormd. Op dezen tijd komt hier het Galjoen van Manilla, een zeer groot schip dat opgevuld is met de rijkste voortbrengselen van Oost-Indië, van Perzië en van geheel Azië. Ook komt hier van Peru jaarlijks een schip met goud en zilver en al de schatten van deze gewesten. Eindelijk worden ook over land van Vera-Cruz allerlei Europesche goederen herwaarts ten verkoop gebracht, zoodat Acapulco op dezen tijd van het jaar de algemeene marktplaats van het gansche land is.

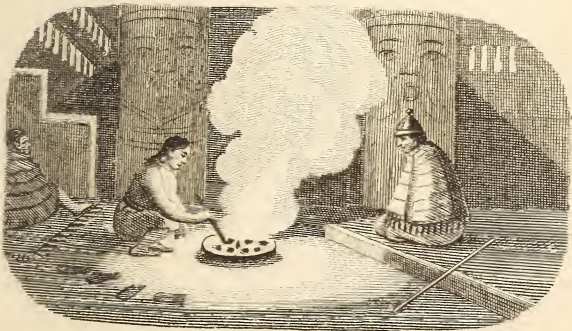
40

41

42

42. Nootka-sond.

Dit is eene haven aan de Westkust van Noord-Amerika, welke in 1778 door kapitein COOK ontdekt werd. Er zijn twee voorname dorpen van de inboorlingen, welke te zamen eene bevolking van twee duizend zielen hebben.

Hunne huizen zijn gebouwd van zeer lange planken die met de kanten op elkander rusten, en hier en daar met repen van de schors van pijnboomen vastgebonden zijn.

Zij bestaan meest van de vischvangst en maken hunnen visch binnenshuis schoon; de graten en vinnen, benevens het ingewand, worden rondom de huizen in hoopen nedergesmeten, dat een' ondragelijken stank verwekt, waaraan echter deze menschen zoo gewoon zijn, dat zij daarvan niet de minste hindernis hebben.

Van binnen zijn hunne huizen in afzonderlijke kamers verdeeld, doch derwijze dat men het geheele huis van het eene einde tot het andere doorzien kan.

DE NOORDWESTKUST.

Wanneer wij ons oog vestigen op het westelijkste einde van Noord-Amerika, zullen wij bemerken dat het bijna tot aan Azië reikt. De Behringsstraat, die tusschen deze beide werelddeelen loopt is naauwelijks 14 mijlen breed.

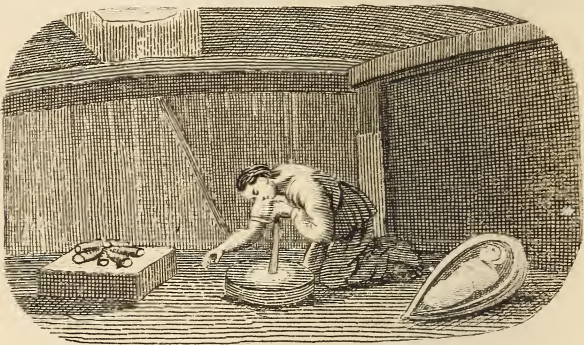
43. Het binnenste van eene Oeste te Oonalashka.

In alle noordelijke landen is de warmte een voornaam vereischte, vooral in den guren wintertijd. De inwoners graven derhalve een' kuil in den grond tot dertig voet diepte, en vijftien of twintig voet breedte. Hierover bouwen zij een dak van hout hetwelk zij met aarde bedekken. Eene vierkante opening aan de eene zijde dient om het licht in te laten; eene dergelijke opening aan het andere einde dient tot uit- en ingang, door middel van eenen paal, waarin kerven gehakt zijn, bij wijze van de sporten van eenen ladder.

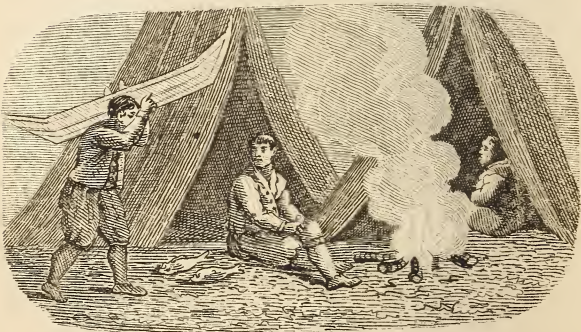
Langs de muren aan de binnenzijden van dit onderaardsch gebouw zijn afzonderlijke vertrek-

43

44

45

ken, waarin ieder huisgezin zijn verblijf houdt. Zulk eene woning wordt eene *Oeste* genoemd.

44. Het aanmaken van vuur en licht.

Zij hebben voornamelijk twee manieren waarop zij vuur en licht aanmaken. Zij slaan twee harde steenen tegen elkander waarvan de een met zwavel bestreken is geworden. De andere manier is het sterk tegen elkander wrijven van twee stukken droog hout, waarvan het eene als een ronde stok in de handen gedraaid wordt, en zich zeer snel in eene daartoe geschikte holte in het andere stuk hout beweegt. Hierdoor vat het hout in weinige oogenblikken vuur.

45. Het Tatoueren.

Geheel verre in het noorden van Amerika leven arme, woeste, half wilde volkeren, die van alle gemakken des levens verstoken zijn. Zij gevoelen zich echter niet ongelukkig, omdat zij weinig behoeften hebben, en met de verfijnde genietingen der Europeanen geheel en al onbe-

kend zijn. Op elke wang hebben de mannen twee dubbele strepen, blaauw of zwart in de huid geprikt en gebrand (getatoueed), van het oor af tot aan den neus, waarvan het middelschot derwijze doorboord is, dat men eene ganzeschacht daardoor kan steken. De kleeding van deze volken bestaat uit de vellen van het rendier.

Zij hebben sommige zonderlinge gebruiken. Wanneer de vader van een huisgezin eene reis onderneemt, snijdt hij eene lok haar van zijn hoofd, en splitst die in verscheidene deelen. Een dezer deelen maakt hij op het hoofd zijner vrouw, en de anderen op de hoofden zijner kinderen vast, waarna hij uit al zijne magt driemaal op hen blaast, eer hij vertrekt.

DE NOORD-AMERIKAANSCH E INDIANEN.

Tusschen den Stillen Oceaan en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika ligt eene groote uitgestrektheid lands, die nog zeer weinig bekend is. De inboorlingen leven in afzonderlijke volkstammen of familiën, waarvan elke zich een gedeelte van den grond als haar erfelijk eigendom aanmatigt, en in de jagt haar levensonder-

houd zoekt. De bevolking is verre van talrijk te zijn, en de onderscheidene stammen vermindern van jaar tot jaar, zoowel uit hoofde van de ellende en armoede waarin deze menschen leven, als voornamelijk ten gevolge der aanhoudende oorlogen, waarin zij met hunne naburen gewikkeld zijn, en waartoe zij door wraakzucht, trotschheid of plunderzucht worden overgehaald.

In het jaar 1804 zond het Gouvernement der Vereenigde Staten de kapiteins LEWIS en CLARKE, met een talrijk geleide, om dit geheele land te doorreizen, tot dat zij den Stillen Oceaan bereikt zouden hebben.

Zij bragten deze groote onderneming met ongeloofelijke moeite ten uitvoer. In den zomer van 1803 verlieten zij de Vereenigde Staten, om de uiterste westelijke grensplaats te bereiken en aldaar den winter door te brengen. In Mei 1804 zetteden zij hunne reize weder voort, en stuurden de rivier Missouri op, aan welker oevers zij den volgenden winter doorbragten. Op nieuw hunnen togt in de lente van 1805 vervolgende, spoorden zij deze rivier tot aan haren oorsprong op. Toen bevonden zij dat zij over eene menigte steile en hooge bergketenen moesten reizen, hetgeen met zeer veel vermoeijenis

en gevaar vergezeld was. Over het gebergte gekomen zijnde, voeren zij de rivier Columbia af, en kwamen op den oever van den Stillen Oceaan, in December van het zelfde jaar; niet weinig verblijd zijnde, dat zij gelukkig hun groot oogmerk bereikt hadden.

46. De kapiteins Lewis en Clarke bij de stille Zuidzee.

Aan de monding van de Columbia-rivier waren hunne kleine kanoos of booten niet bestand tegen den hoogen golfslag van het water. Zij waren derhalve genoodzaakt, over land naar den uitersten hoek te reizen, en hier vertoonde zich voor hun verrukt oog het schouwspel van den onmetelijken Oceaan, dat hun alle doorgestane moeiten en gevaren rijkelijk vergoedde.

47. Zonderlinge redding van een Kind.

Het land bestaat hier op vele plaatsen uit groote uitgestrektheden van vlak land, die met hoog gras bedekt zijn. Wanneer dit gras verdord en droog is, geraakt het somtijds in den

INDIANEN VAN N. AMERIKA.

46

47

48

brand, hetgeen zeer gevaarlijk is, alzoo de wind in weinig tijds de vlammen over het geheele land verspreidt, waardoor menschen en dieren dikwijls door den geweldigen brand achterhaald worden en daarin eenen wreeden dood vinden.

Bij zulk een ongeval werd eenmaal een kind op eene wonderbare wijze in het leven behouden. Eene Indiaansche vrouw, die het vuur poogde te ontvlugten, doch haren zoon niet met zich voeren kon, leide den knaap op eene kale plek van het land neder en bedekte hem met eenige ruwe buffelshuiden. Toen de vlammen over deze plaats heen gedreven waren, vond zij haar kind behouden en gezond onder de huiden weder.

48. Clarke's ontkoming aan eenen Watervloed.

Op zekeren dag zag CLARKE eene verschrikkelijke onweersbui opkomen, en zocht met de vrouw en het kind van zijnen tolk eene schuilplaats in eene drooge bergholte. In het eerst was de bui niet hevig, maar weldra werd het eene zoogenaamde wolkbreuk met verbazend groote hagelsteenenvergezeld. De bergholte werd door den hagel opgevuld, en de regen stroomde als

een watervloed van het gebergte naar beneden.

Kapitein CLARKE bemerkte juist nog in tijds den snellen aanwas van het water, en zonder zich een oogenblik te bedenken, stuwde hij de vrouw met haar kind voor zich henen het steile gebergte op, waaronder zij geschild hadden. Het water steeg met zulk eene ontzettende vaart in de kloof, dat CLARKE reeds tot de heupen daarin stond, eer hij den tijd had zijn geweer te grijpen en de klippen te beklauteren.

49. Ontmoeting van twee Indiaansche vrouwen.

Vriendelijkheid en hulpvaardigheid behagen ons altijd, en bijzonder wanneer wij deze deugden aantreffen bij volken welke wij, om hunne mindere beschaafdheid, gewoon zijn wilden te noemen.

De vrouw van kapitein CLARKE'S tolk was eene Indiaansche krijgsgevangene, die verre van haar geboorteland weggevoerd werd, en eindelijk met CHABONEAU, eenen Franschman, in het huwelijk trad. Bij het overtrekken van het gebergte, op CLARKE'S reize door het binnenland, bevond zich deze man met zijne vrouw omtrent

honderd schreden vooruit op den weg. Eensklaps begonnen zij te huppelen en te springen en alle teekenen van eene groote blijdschap te vertoonen; want zij bemerkten in de verte eenen troep Indianen, die naar hen toe kwamen, en van hunnen eigenen volksstam waren.

Zoodra zij naderbij kwamen, drong eene jonge vrouw uit den troep te voorschijn, herkende in de vrouw van den tolk hare voormalige vriendin, met welke zij in hare kindsheid gespeeld had, en snelde met opene armen op haar toe. De omhelzing der beide vriendinnen was hartelijk en treffend. Zij hadden lief en leed met elkander in vroeger dagen doorgestaan, want beide vrouwen waren te zamen krijgsgevangen gemaakt.

Hoe zoet is vriendschap in dit leven,
 Die 't heil verhoogt en 't leed verzacht!
 De vriendschap kan meer vreugde geven,
 Dan aardsche schatten, weelde en pracht.

50. De Medicijnsteen.

Het is zeer vele menschen eigen dat zij zeer verlangende zijn om vooraf te weten, wat hun in de toekomst gebeuren zal. Onbeschaafde en

onkundige volken, die geene juiste begrippen van godsdienst bezitten, weten niet dat de Goddelijke Voorzienigheid met zeer wijze oogmerken de toekomst voor den mensch verborgen heeft gehouden, en hebben altijd het een of ander gewaand middel om op te sporen wat in volgende tijden geschieden zal. Men noemt dit zeer verkeerdelijk waarzeggerij, terwijl men het veeleer logenzeggerij mogt heeten.

Zulk eene zoogenaamde waarzeggerij heeft ook onder de Indiaansche volken plaats. Doorgaans begeven zij zich naar de eene of andere bergholte of spelonk, welke zij als heilig beschouwen. Somtijds is een eenvoudige steen de vraagbaak welke zij raadplegen. Zoo zien wij hen hier bij een' grooten steen, die omtrent twintig voet hoog is, bij elkander staan. Met elk voorjaar begeeft zich een gezantschap van elken volksstam herwaarts om te vragen wat zij gedurende het jaar moeten doen. De afgevaardigden rooken voor dezen steen en bieden hem hunne pijp aan. Daarna gaan zij in een naburig bosch en leggen zich te slapen. Den volgenden morgen vinden zij witte merken op den steen, waaruit zij kunnen bemerken wat zij te doen hebben. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat een van het gezelschap des

49

50

51

nachts die merken op den steen heeft gemaakt en hun alles vertelt wat hij hun wil doen gelooven.

51. De tabakspijp van bevrediging.

Een der merkwaardigste gebruiken van deze Indiaansche bevolking is de bevrediging van vijanden door middel eener tabakspijp.

Deze pijp heeft eenen langen steel en is op eene bijzondere wijze met arendsvederen versierd. De Indianen beschouwen deze pijp gelijk de Europeanen de parlementaire of vredesvlag. De dragers van de pijp mogen nimmer beleedigd worden.

Wanneer de eene of andere volksstam den oorlog moede is, zenden zij aan hunne tegenpartij een gezantschap van opperhoofden met de pijp van bevrediging. Hierop wordt onverwijld eene raadsvergadering gehouden. Een der dienaren van het legerhoofd steekt de pijp aan, terwijl hij zorg draagt dat zij den grond niet aanraakt. Alsdan keert hij den steel eerst naar den hemel, vervolgens naar de aarde, en eindelijk zwaait hij hem in eenen horizontalen kring om zich he-

nen, om de pijp aan den onzichtbaren geest aan te bieden. Als deze eerste plegtigheid afgeloopen is, biedt hij den steel aan het opperste legerhoofd aan, die er twee of driemaal uit rookt, en ze alsdan aan de overige veldheeren een voor een aanbiedt. Allen rooken beurtelings twee of driemaal uit de pijp, en daarmede is de vrede hersteld.

52. Indiaansche scherpzinnigheid.

Menschen die in eene beschaafde maatschappij leven, hebben boven de ruwe volken zeer groote voorregten, vooral wat hunne geestvermogens, hun verstand en hunne kundigheden betreft. Maar de volken, welke wij gewoon zijn wilden te noemen, hebben ook sommige voordeelen boven ons, vooral wat de verbazende scherpheid van hunne zintuigen betreft. Natuurlijk, omdat zij hunne zintuigen en ligchaamskrachten meer dan hunnen geest, en wij onze verstandelijke vermogens doorgaans meer dan onze ligchaamskrachten oefenen.

.Een der grootste voorbeelden van de onge-meene scherpzinnigheid der Indianen is het ont-

dekken en beschrijven van personen, door middel van de voetstappen, welke zij achter zich hebben gelaten. Zij weten kenteekenen te onderscheiden, welke aan eenen Europeaan geene de minste inlichting zouden geven. Alleen door de naauwkeurige beschouwing der voetstappen weten zij te zeggen in welk getal de vijand over zekere plaats getrokken is, en zelfs tot welken stam hij behoort. Zij weten de voetstappen op het zachtste gras, en zelfs op kale rotsen te onderscheiden, terwijl de Europeaan dit slechts in het zand kan doen.

Wanneer zij ter jacht gaan weten zij op de zelfde wijze het wild op te sporen, en te ontdekken welk soort van gedierte dezen of dien weg heeft ingeslagen.

53. De Buffeljagt op het ijs.

Met elke lente, wanneer het ijs in de rivier los begint te dooijen, steken de Indianen de reeds gemelde graslanden in den brand, omdat er dan in korten tijd nieuw en veel beter gras te voorschijn komt. De buffels nemen alsdan over het ijs de vlucht, en geraken hier en daar op los

drijvende ijsschotsen. Op deze gladde kleine eilandjes weten zij zich niet te redden. De Indianen loeren met hunne kanoos op eene gunstige gelegenheid, en brengen den buffels aan de pezen der achterpooten eene wonde toe, waardoor zij niet meer kunnen loopen, of wel zij dooden hen op de ijsschots en slepen deze laatste, met de buffels die daarop gevlugt zijn, naar den oever. Men weet reeds dat de rivieren hier verbazend breed, en de ijsschotsen derhalve zeer groot zijn.

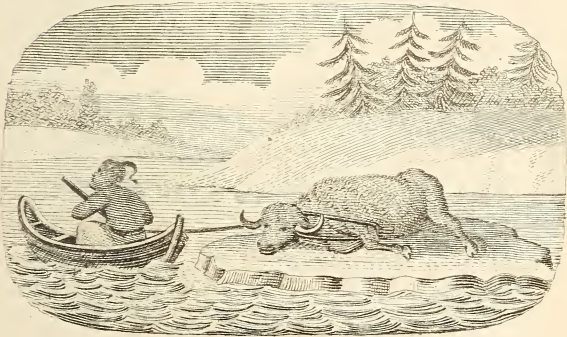
54. De hertenvangst.

Als de Indianen op de hertenjagt gaan, sporen zij eerst, met hunne gewone bekwaamheid tot zulke verrigtingen, den weg op, langs welken de meeste herten gewoon zijn in het bosch te komen. Vervolgens omringen zij eene uitgestrekte plek gronds met palissaden of scherpe staken met eene enkele opening in het midden, en planten van hier af, aan wederzijden van het pad waar het wild gewoon is langs te komen, digte rijen van struiken en palen, die van de opening af hoe langer hoe verder van elkander verwijderd zijn. Vervolgens slaan de jagers hunne tenten

52

53

54

op, en kiezen daartoe gemeenlijk den top van eenen heuvel, zoo dat zij den ganschen omtrek kunnen overzien, om te ontdekken waar zich de herten het meest ophouden. Zoodra zij dit bemerkt hebben, trekken zij allen te zamen, mannen, vrouwen en kinderen den berg af, en vormen eenen kring rondom de plaats waar zich de herten ophouden. Zij dringen deze laatsten alsdan zachtjes al nader en nader tusschen de twee rijen struiken, tot aan de naauwe opening, waardoor zich de dieren in de ronde, met palissaden omheinde, plaats moeten begeven. Hier zijn zij nu als in een perk besloten en kunnen gemakkelijk in groote menigte gevangen of gedood worden.

55. De Ratelslang.

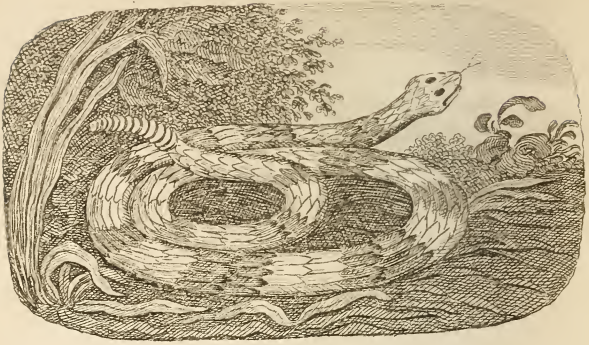
De vreesselijke Ratelslang behoort oorspronkelijk op het vasteland van Amerika te huis. De beet van dit verschrikkelijke dier is altijd doodelijk, en wel na verloop van weinige uren. De Voorzienigheid heeft echter deze slang derwijze geschapen, dat zij den mensch altijd op een' tamelijken afstand van hare aannadering kennis

geeft. Aan haren staart, namelijk, heeft zij eene reeks van losse wervelbeenderen, die een luid geratel maken wanneer de slang zich beweegt.

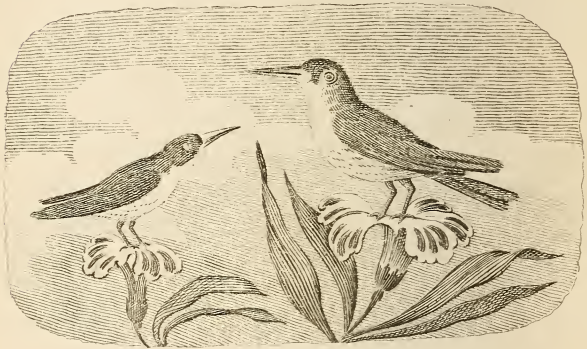
Hoe wenschlijk waar 't, als aan de menschen,
 Die 't goede haten, 't kwade wenschen,
 Ook zulk een ratel viel te beurt!
 Het veinzen, vleijen, loos bedriegen,
 Het stelen, lastren en het liegen
 Werd dan zoo dikwijls niet betreurd.

56. De Colibri.

Er zijn velerlei soorten van Colibris of gonzende vogeltjes; sommigen zijn niet grooter dan eene honigbij, zoodat zij buiten twijfel de kleinsten van alle vogelen zijn. Hunne vederen zijn bij uitstek fraai en schitterend. Zij zwerven over de bloemen heen, om het zoet daaruit te zuigen, doch zij blijven er niet op zitten gelijk de bijen. Deze kleine vogeltjes zijn zeer driftig van aard, en wanneer zij boven eene bloem komen, die hen in hunne verwachting te leur stelt, en geen honig bevat, scheuren zij met hunne pootjes en bekjes de bladen van de bloem in honderd stukken.

55

56

57

57. De Vuurvlieg.

In Europa hebben wij, in verscheidene gewesten, en bijzonder in moerassige landstreken glimwormpjes en glimvliegjes, die dikwijls des avonds in het vochtige najaar gezien worden. Maar in de West-Indiën en Amerika zijn er eene menigte soorten van insekten die een helder licht van zich geven, en de donkere valleijen in den nacht niet weinig vervrolijken, terwijl zij bij duizenden in digte zwermen naar alle rigtingen heen en weder vliegen. Zes of acht van deze insekten in een fleschje bewaard, geven licht genoeg om daarbij in een vertrek te lezen of te schrijven.

 HEARNE'S REIZEN.

Het Gouvernement van het Fort Prince of Wales, behoorende tot het grondgebied van de Hudsonsbaai, zond in het jaar 1770 en volgende jaren, den Heer HEARNE uit om ontdekkingsreizen in de binnenlanden te doen. Hij vertrok met een Indiaansch volkshoofd, die zijn geleider wilde zijn, en nam bovendien een aanzienlijk getal inlanders met zich tot verdediging tegen

7*

wilde dieren of andere gevaarlijke ontmoetingen. Zij reisden zes maanden lang in eene noordelijke rigting voort. Met ongeloofelijke moeite, en na het uitstaan van duizend gevaren, bragt de Heer HEARNE dezen vermoeijenden togt ten uitvoer, en kwam na eene afwezigheid van anderhalf jaar, behouden wederom in het Fort Prince of Wales aan.

58. Indiaansche Bezweerders.

Alle volken, die nog geene groote vorderingen in beschaafdheid en verlichting hebben gemaakt, hebben hunne zoogenaamde tovenaars of bezweerders. Het is natuurlijk dat onder geheel woeste natiën zulke bedriegers het meest gevonden worden, en dat zij bij de onbeschaafde bewoners van de Amerikaansche binnenlanden zeer menigvuldig zijn; want hoe onwetender de menschen zijn, des te gemakkelijker kunnen zij bedrogen worden.

De Heer HEARNE vond onder de noordelijke volksstammen overal zulke bezweerders of tovenaars. De een wendde voor dat hij eene bajonet zoude verslinden en maakte allerlei vreemde

gebaren en gezigten als of hij werkelijk eene bajonet in het lijf had. Na eenige oogenblikken liet hij de bajonet weder uit zijne keel te voorschijn komen. Ofschoon hij dit met eene ongehoofelijke behendigheid verrigtte, ontdekte echter de Heer HEARNE, die zonder vooroordeel zeer scherp toezag, dat het enkel behendigheid en bedrog was.

Er is geen ander middel om te voorkomen dat men door zulke kunstgrepen misleid wordt dan kunde. Menschen die zoo ongelukkig zijn dat zij niets geleerd hebben, zijn te beklagen wanneer zij bedrogen worden; maar diegenen, die niets willen leeren wanneer zij daartoe gelegenheid hebben, zijn waardig dat zij door behendige en sluwe bedriegers misleid worden.

59. De Bever.

De Bever is een bewonderenswaardig klein dier, van hetwelk echter ook veel verteld wordt, dat overdreven of bezijden de waarheid is.

Dit diertje bouwt eenen dam of dijk dwars over eene rivier, om te voorkomen dat het water wegloopt, en de bodem droog wordt. Deze dijk

is van hout, slijk en steenen gemaakt. De bevers bouwen hunne woningen aan de oevers van kreken en kleine riviertjes; zij maken hunne huizen grooter of kleiner naar evenredigheid van het getal der bewoners, dat zelden meer dan tien of twaalf bedraagt. Deze kleine bouwkunstenaars arbeiden gewoonlijk des nachts, en vorderen daarmede met een' ongeloofelijken spoed, waaruit blijkt dat zij niet alleen zeer kunstig en schrandler, maar ook zeer vlijtig zijn. Hun voornaamste werktuig is hun staart, die lang en plat is, en hun tot eenen troffel dient, gelijk aan dien waarvan zich de metselaars bij het opbouwen van onze huizen bedienen.

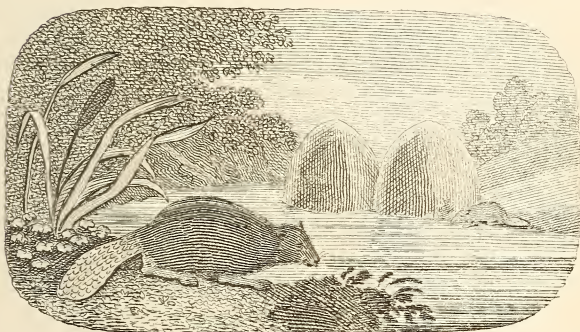
60. De houten Kookvaten.

Houten potten en pannen? Hoe kunnen zij daarin hun eten koken? Moet dan de bodem niet verbranden, als die vaten op het vuur gezet worden? Zekerlijk! maar vermits deze arme Indianen geene koperen ketels noch ijzeren potten bezitten, moeten zij noodwendig iets anders uitvinden om hunne spijzen te koken. Hunne potten of ketels zijn smal en hoog, overeind

58

59

60

staande, en van boombast gemaakt, meestal van de schors van berkenboomen. Deze vaten worden met water gevuld, en alsdan werpen de Indianen daar eene menigte steenen in, die zij in het vuur gloeiend hebben gemaakt. Het water begint dan spoedig te koken, en zij maken er hunne spijzen, zoo goed zij kunnen, mede gaar. Dat het eten wel wat kraakt, spreekt van zelf; doch de Indianen storen zich daar niet aan, en eten zoo smakelijk als of zij aan den lekkersten disch waren genoodigd. Zij kennen de behoeften van beschaafde volken niet, en zijn daarom met het weinige dat zij hebben, vergenoegd, gelukkig en tevreden.

Wie zich met weinig kan vernoegen,
 En niet altijd om goud wil zwoegen,
 En zich niet altijd plaagt en kwelt,
 Om pracht en weelde, om roem en geld;
 Geniet vaak meer geluk in 't leven
 Dan zij die steeds naar schatten streven.

DE HUDSONSBAAI.

De kapitein HENRY HUDSON was een onverzaagd zeeman, die besloten had om te onderzoeken of er rondom het noordelijk uiteinde van

Amerika geene doorvaart zoude zijn om naar de Stille Zee te komen. Hij deed met dit oogmerk drie reizen naar deze afgelegene gewesten van den aardbol, en ontdekte de wijde Baai, die tot op den huidigen dag nog zijnen naam voert, te weten de Hudsonsbaai.

In het jaar 1670 werd aan eene maatschappij van kooplieden een octrooi (*) door het Engelsche Gouvernement verleend, om in deze gewesten te mogen handel drijven. Deze maatschappij heeft verscheidene kleine vestingen aan de westelijke kust van de Hudsonsbaai aangelegd.

61. De jaarmarkt te Hudsonsbaai.

De dieren welke men in deze verre noordelijke landstreken aantreft, zijn door de natuur met pelzen voorzien, dat wil zeggen zij hebben in deze koude, bevrozen gewesten, eene zeer dikke, zachte en warme huid. Deze pelterijen hebben voor de Europeanen eene groote waarde. De Indianen gaan derhalve dagelijks op de jagt van wilde dieren, en brengen hunne vacht naar

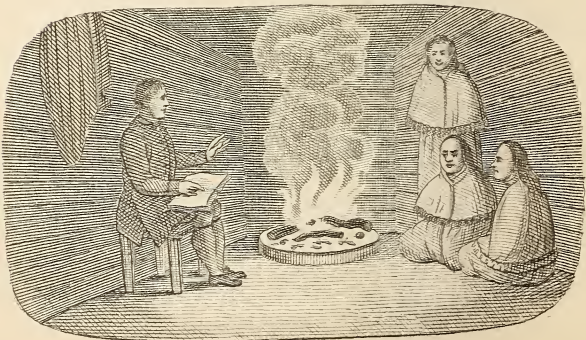
(*) Eene schriftelijke vergunning, door den Koning of het Gouvernement verleend, om ergens, bij uitsluiting van andere personen, handel te mogen drijven.

61

62

63

Hudsonsbaai ter markt, alwaar zij van de Europeanen, voor deze kostbare pelterijen, grove lijnwaden van weinige waarde in ruiling ontvangen, waarmede die onnoozele menschen zeer tevreden zijn.

Onder deze volken zijn de Esquimaux, die over het land van Labrador verspreid zijn, een merkwaardig ras van menschen. Zij zijn geheel verschillend van alle andere inboorlingen van Noord-Amerika; kort, plomp, breed van aangezicht, en over het algemeen veel naar de Groenlanders gelijkende.

62. Het offeren van een kind op het graf der moeder.

Door het bijgeloof zijn woeste en onkundige volken dikwerf wreed en onmenschelijk, terwijl zij daarbij meenen goed te doen. Wanneer een jong kind zijne moeder verliest, meenen zij aan het kind eene weldaad te bewijzen, wanneer zij het op het graf zijner moeder om het leven brengen. Zij wanen alsdan, dat moeder en kind, door de blijdschap van elkander weder te zien, in de andere wereld des te gelukkiger zullen zijn.

Hoe gelukkig is de Christen,
 Wien de ware godsdienst leidt!
 Laat ons echter nimmer twisten;
 Christenen betaamt geen strijd.

Medelijdend mag men klagen
 Om der volken bijgeloof,
 Maar steeds minzaam hen verdragen,
 Schoon voor onze leering doof.

63. De Hernhutters onder de Esquimaux.

Het land der Esquimaux is akelig en doodsch. De lange winternachten, de snerpende koude van de luchtstreek, de armoede van de bewoners, en het gebrek aan alle onaangenaamheden van het leven, zouden, zoo het schijnt, zoo vele redenen zijn, waardoor Europeanen, die aan zoo vele genietingen gewoon zijn geworden, moesten afgeschrikt worden, om onder zulke ellendige menschen hun verblijf te vestigen.

Doch wat vermag de liefde van het Christendom niet! Met geen ander oogmerk, dan om deze arme Esquimaux tot de Christen-Godsdienst te bekeeren, hebben zendelingen van de Moravische broedergemeente, gewoonlijk Hernhutters genoemd, zich vrijwillig aan eene ongemakkelijke

levenswijze, ten prooi aan allerlei ontberingen in dit armzalige, koude en onvruchtbare land onderworpen, om de Christelijke Godsdienst onder deze Heidenen te prediken en aan die arme menschen eenig onderwijs te verschaffen. Hunne pogingen zijn met een gelukkig gevolg bekroond geworden, en een groot gedeelte van dit ruwe volk heeft reeds het Christendom omhelsd, en eenige vorderingen in beschaving en kunde gemaakt.

De goede Moraviërs verheugen zich te regt in de goede vruchten van hunnen arbeid en van zoo vele opofferingen voor welke zij geene andere belooning verlangd hebben, dan het zalige bewustzijn, dat zij tot het heil hunner medemenschen hebben medegewerkt.

N E W - F O U N D L A N D .

Van Hudsonsbaai en Labrador komen wij naar *Nieuw-gevonden land*, of New-Foundland, waarmede wij aan het einde van de noordelijke gewesten zijn. Dit land is niet veel nader bij de Noordpool gelegen dan de noordelijke provinciën van ons vaderland. Met dit al is het te New-

Foundland veel kouder dan bij ons, en gedurende vijf maanden in het jaar ziet men er niets dan ijs en sneeuw.

64. Het dorp van Wigwams.

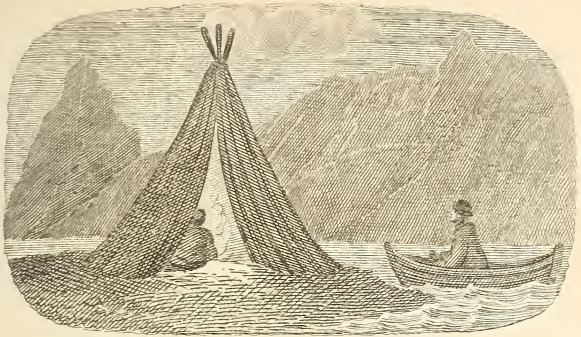
Aan den eenen hoek van het eiland leven enkele inboorlingen, die door eenen Sachem of opperhoofd van hunnen volksstam geregeerd worden.

De Wigwams of hutten van dit volk zijn uit palen zamengesteld, die in eenen kring geplant, en met de bovineinden bij elkander gevoegd zijn; het bovenste gedeelte is met huiden bedekt, en heeft slechts eene opening in het midden waar de rook moet uitgaan. Zij maken hun vuur in het midden, en het opperhoofd van dit volk geniet geene andere onderscheiding dan dat zijne hut vierkant en aan de kanten met planken opgebouwd is.

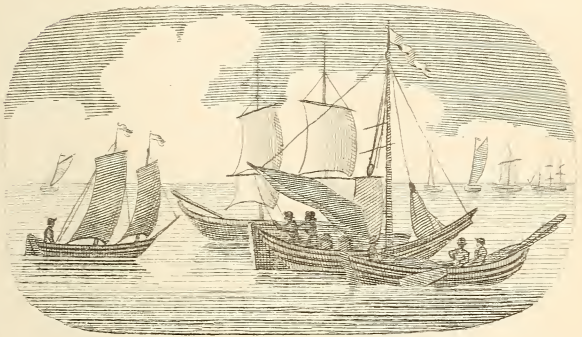
65. De vischvangst.

Het voornaamste produkt dat van New-Foundland naar ons wordt overgevoerd, is de kabel-

64

65

66

jaauw, die in onberekenbare hoeveelheden jaarlijks op de banken van New-Foundland of Terre-neuve gevangen wordt. Deze banken zijn veel grooter dan het eiland zelf, en liggen ten zuidoosten tot zeer verre in zee uitgestrekt.

In het seizoen van de visscherij wordt dit eiland door duizenden van menschen bezocht. Honderden van schepen komen uit Europa en halen hier vijftig of zestig millioenen ponden kabeljaauw, die ingezouten en door geheel Europa verzonden wordt.

66. Het inzouten van den kabeljaauw.

De visch die op de banken gevangen wordt, aan den wal gebragt en schoon gemaakt zijnde, wordt verder toebereid om verzonden te worden. Elke visch wordt opengespleten en met groote zorgvuldigheid gezouten, gelijk de zoute visch die bij ons aan de markt of in de winkels verkocht wordt. Om dit inzouten behoorlijk ten uitvoer te brengen, worden langs alle kusten hooge stellaadjen opgerigt, waar boven eene bedding van droog varenkruid of mos wordt uitgespreid. Op het einde van elke stellaadje is een

klein huisje, waar men de gezouten kabeljauwen bewaart tot dat zij op het varen uitgespreid en gedroogd worden.

C A N A D A.

Canada is eene zeer groote provincie die meer dan tweehonderd mijlen lang en bijna zeventig mijlen breed is. Het land is in twee voorname provinciën verdeeld, te weten: Opper-Canada, waarvan Mont-real, en Beneden-Canada, waarvan Quebec de hoofdstad is.

Dit geheele land werd oorspronkelijk door Franschen in bezit genomen, en de voornaamste familiën die er thans nog bestaan zijn van Fransche afkomst. Met den vrede van 1760 werd Canada aan de Engelschen overgegeven.

De winter duurt hier zes maanden en is zeer gestreng. Dit seizoen begint met eenige dagen sneeuw, waarna het onafgebroken fraai en helder weer blijft, tot dat het begint te dooijen en het ijs verdwijnt. Alsdan komt het groene gras in weinige dagen weder te voorschijn, en het wordt even spoedig zomer, zoodat hier bijna hoege-naamd geene lente noch herfst bestaat.

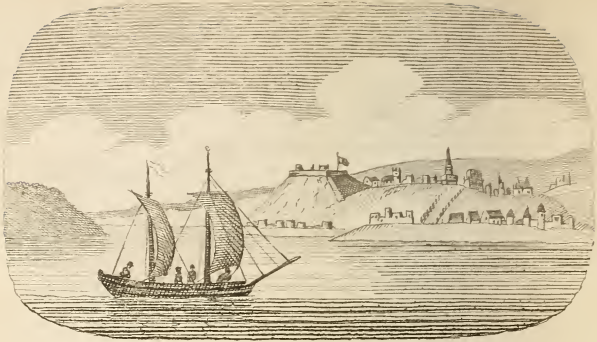
67. **Q u e b e c.**

Dit is, gelijk wij bemerkt hebben, de hoofdstad van Beneden-Canada. Het is eene fraaije stad op eene rots gebouwd, en wordt onderscheiden in de Boven- en de Benedenstad. De stad heeft sterke vestingwerken. De rivier St. Laurentius heeft hier bijna een half uur gaans breedte, wordende spoedig nauwer, alzoo van de zee tot de stad hare breedte twaalf of veertien maal grooter is.

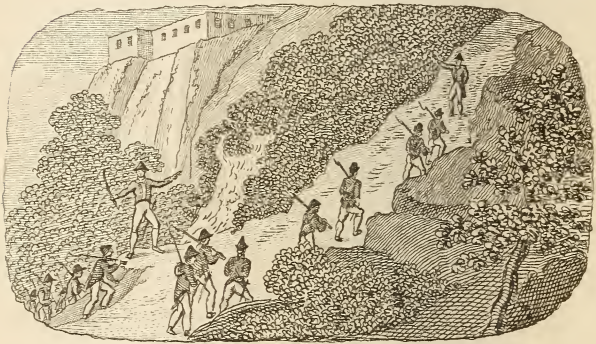
 68. **De aanval van Generaal Wolfe.**

Wij hebben zoo even gezegd dat de stad Quebec van zeer sterke vestingwerken voorzien is. Bij het beleg van 1759 had zij ook eene talrijke bezetting van troepen, onder het bevel van den Franschen Generaal MONTCALM. De Generaal WOLFE, die door het Engelsche Gouvernement tegen de Franschen te veld gezonden werd, vond elken toegang tot de stad verschanst en met troepen bezet, zoodat het volstrekt onmogelijk scheen een' aanval op de stad te kunnen

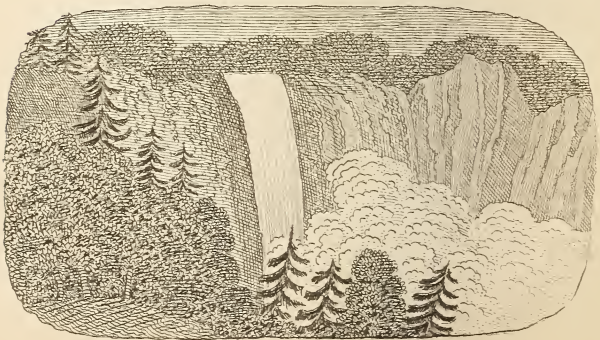
doen. Er was eene plaats achter Quebec, de bergen van ABRAHAM genoemd, waar de oevers der rivier zeer hoog en steil, en door digte bosschen ontoegankelijk waren. WOLFE besloot met zijn gansche leger bij nacht deze hoogten te beklimmen. De onderneming scheen menschelijke krachten te boven te gaan, doch zij werd manmoedig ten uitvoer gebragt. Tegen negen ure in den morgen had WOLFE zijn leger in orde geschaard op eene vlakte die regtstreeks naar de stad geleidde. MONTCALM bemerkte nu dat hij niet vermijden konde uit te rukken om WOLFE te bevechten. Hij trok derhalve te veld met een zeer talrijk leger, veel grooter in getal dan de armee van den Generaal WOLFE, op wien hij nu eenen woedenden aanval deed. De Engelschen spaarden hun vuur tot dat de Franschen tot veertig Ellen genaderd waren, en lieten toen zulk een moorddadig kanon- en musketvuur op hen losbranden, dat het geheele Fransche leger met een bloedig verlies in de grootste verwarring werd gebragt. WOLFE werd tweemaal gewond, en de tweede maal doodelijk. Hij was genoodzaakt zich een weinig buiten het gevecht te begeven, en leunde op den schouder van eenen officier. Reeds was de Generaal geheel krachte-

67

68

69

loos door verlies van bloed, toen de officier uitriep: „Zij vlugten! zij vlugten!” „Wie vlugt?” zeide WOLFE, terwijl hij zich op het vernemen dezer woorden in de hoogte rigtte als hadde hij nieuwe krachten bekomen. „Het zijn de Franschen,” was het antwoord. „Bravo!” riep de Generaal, „dan sterf ik vergenoegd!”

69. De watervallen van Montmorency.

Er is een prachtige, majestueuze waterval in de nabijheid van Quebec. De breedte van den vloed bedraagt niet meer dan omtrent dertig voet, maar de loodregte val van het water bedraagt meer dan honderd twintig voeten. Het stroomt over de bergen heen en valt regtstreeks van de rots neder. De nederstorting van zulk eene verbazende massa water van eene zoo ontzettende hoogte, brengt zulk eene menigte schuim en zware mist te weeg, dat er in den omtrek een aanhoudende regen valt. De waterval maakt een zoo hevig gedruisch, dat men in de nabijheid elkanders woorden niet verstaan kan.

70. De Sledevaart.

Hoewel de winter te Québec langdurig en gestreng is, moeten wij dien hier niet voor een onaangenaam of onvermakelijk seizoen houden. Het weder is gestadig helder en fraai, en de inwoners vinden in dezen tijd van het jaar een groot vermaak in het doorreizen van het land. Degenen die buiten de stad landwaarts in wonen, stellen het reizen naar Quebec opzettelijk uit tot dat de winter gekomen is, omdat het reizen in dat seizoen even zoo gemakkelijk als aangenaam is, te weten met sleden.

De sleden die in Canada gebruikt worden, noemt men gewoonlijk Carioles. De sleden van de mindere volksklasse zijn met de bakken laag op het ijs of de sneeuw, maar de carioles van de aanzienlijken hebben zetels of bakken die twee voet boven het ijs verheven zijn, gelijk de arresleden in Nederland. Ook zijn de carioles, even als de arresleden, in allerlei gedaanten en figuren gevormd, en met allerlei kleuren versierd. Sommigen hebben de gedaanten van vogels, viervoetige dieren, zeegedrochten, enz. Zij worden zoo gemakkelijk door de paarden van het land

70

71

72

getrokken, ofschoon die minder sterk zijn dan in ons vaderland, dat men gemakkelijk vijf uren gaans in een uur tijds kan afleggen. Het wordt als eene kleinigheid beschouwd, op veertien of zestien mijlen afstands eenen vriend met eene cariole te gaan bezoeken, en den zelfden avond nog weder te huis te komen.

Zoo schenkt de barre winter vaak,
 Hier als bij ons, nut en vermaak;
 En elk seizoen baart vrolijkheid,
 't Zij zoele lente of wintertijd.

71. Montreal.

Canada is eene zoo wijd uitgestrekte landstreek, dat zij, gelijk wij reeds bemerkt hebben, in twee voorname provinciën verdeeld is. Montreal is de hoofdstad van Opper-Canada.

Montreal is eene fraaije stad, met breede, regelmatig aangelegde straten. Zij is goed versterkt en ook met een kasteel voorzien.

De Indianen brengen van zeer verre uit de binnenlanden hunne huiden en pelzen herwaarts, om die te ruilen tegen andere produkten, die hunne dagelijksche behoeften vervullen, inzon-

derheid linnen en andere stoffen. Te Montreal wordt jaarlijks eene algemeene markt of kermis gehouden, waar vele honderden Indianen bijeen komen om handel te drijven. Deze menschen zijn dikwerf zeer lastig voor de stadbewoners, alzoo zij ruw en onstuimig van aard zijn, en altijd geschenken eischen, welke men hun moet toestaan om hen tevreden te stellen.

72. Niagara.

De binnenlandsche meren van Noord-Amerika zijn verbazend groot. Sommige rivieren loopen dwars door deze meren heen, om zich in de groote rivier St. Laurentius uit te storten. Deze opeengehoopte wateren storten met eene ontzagelijke kracht en geweld van eene hoogte van honderd en vijftig voet loodregt naar beneden. De breedte van dezen ontzettenden waterval is een kwartier uur gaans. Het nederstortende water kaatst met een geweldig gedruisch van den grond weder naar boven, en vormt dikke wolken van schuim en damp in de lucht. Wanneer de zon daarop schijnt, ziet men dikwijls verscheidene fraaije regenbogen te gelijker tijd.

Zeer nabij dezen majestueuzen waterval is een klein eiland, dat geheel ontoegankelijk voor menschen is. Hier hebben eenige arenden hun verblijf gevestigd, en leven daar in de ongestoordste rust. Zij worden overvloedig van voedsel voorzien door de groote menigte visschen, die, met den waterval nederstortende, dood op den bodem nederploffen.

DE VEREENIGDE STATEN.

Ten gevolge van vele emigratiën of volksverhuizingen uit Engeland, zijn op de oostelijke kusten van Noord-Amerika van lieverlede een aantal volkplantingen of koloniën ontstaan. Deze koloniën hadden meestal van den Koning van Engeland vergunning bekomen, om eene zekere uitgestrektheid lands te bewonen, hetwelk in gouvernementen of provinciën onder de heerschappij van Engeland verdeeld was. De Amerikaansche volkplantingen vermeerderden spoedig in bevolking, in producten van het land, in handel en in rijkdom; want,

De handel schenkt met milde hand

De welvaart aan het gansche land.

Toen het Gouvernement van Groot-Brittannië aan deze koloniën belastingen opleide, weigerden zij die op te brengen, op grond dat zij altijd zich zelve de belastingen hadden opgelegd, en dat het parlement van Engeland hiertoe geen regt had, omdat de Amerikanen geene afgevaardigden in dat parlement hadden. Deze twist veroorzaakte eenen bloedigen en hardnekkigen oorlog, die aan Engeland meer dan honderd duizend menschen en meer dan duizend millioenen guldens kostte, doch alles te vergeefs. De onderscheidene Staten van Noord-Amerika vereenigden zich met elkander, en stelden zich onder een algemeen congres of algemeene vergadering, die in het jaar 1776 de gezamenlijke Staten vrij en onafhankelijk verklaarde. Groot-Brittannië was genoodzaakt deze onafhankelijk-verklaring bij den vrede, te Parijs in 1783 geteekend, openlijk te erkennen en goed te keuren.

„Eendragt

„Maakt magt.”

73. De eerste Emigranten in Amerika.

De Hervorming in Europa gaf, hoe heilzaam zij op zich zelve mogt wezen, in verscheidene

landen aanleiding tot zeer droevige partijschappen, twisten, vervolgingen en zelfs bloedige moordtooneelen. Daarbij splitsten de Hervormden zelve zich in verschillende gezindheden, die ieder naar zijne bijzondere begrippen den Bijbel wilden verstaan en uitgelegd hebben. Dat velen in hunnen godsdienstijver te verre zijn gegaan, valt niet te loochenen. In Engeland ontstond de sekte der Puriteinen, aldus genaamd, omdat zij alles tot de oorspronkelijke zuiverheid van het Christendom wilden terug gebragt hebben. Deze Puriteinen, ook onder den naam van Kwakers (van het Engelsche woord *quakers*, dat is *bevers* of *sidders*) bekend, moesten onder de regeringen van HENDRIK VIII, MARIA, ELISABETH en JACOBUS I. in Engeland de wreedste vervolgingen ondergaan.

Om deze vervolgingen en wreede mishandelingen te ontwijken, vlugten deze vrome menschen naar de wildernissen van Amerika.

De eerste Puriteinen die naar Amerika vlugten, behoorden tot eene godsdienstige maatschappij, onder de leiding van den Eerw. Heer ROBISON, welken men met regt den vader van Nieuw-Engeland mag noemen. Zij maakten slechts een klein gedeelte zijner gemeente uit, namelijk een

honderdtal menschen. Na velerlei gevaren en moeilijkheden te hebben doorgestaan, landden zij op eene plaats in Amerika, welke zij, ter eere van hun geboorteland, Plymouth noemden.

74. Vrijheid van Maryland.

Ofschoon allen die naar Amerika vlugten en deze wildernissen bevolkten, ter zake van vervolgingen om hunne godsdienstige begrippen de vlugt genomen hadden, werd niettemin het grondbeginsel der vrijheid van geweten, die het regtmatig erfdeel van iederen mensch is, zelfs door deze vervolgte Christenen miskend. De onderscheidene sekten of gezindheden begonnen elkander weldra te vervolgen. Lord BALTIMORE, een Roomschegezinde, had in Maryland eene menigte zijner onderdrukte geloofsgenooten nedergezet. Onder dezen waren sommige mannen van een verlicht verstand, die eene wet uitvaardigden, dat geen mensch in den staat van Maryland, om zijne godsdienstbegrippen aan eenige vervolging onderhevig zoude zijn. Aldus ontvloeide het beginsel der Christelijke verdraagzaamheid aan den boezem eener gezindheid, die altijd den naam

73

74

75

heeft gehad van ten hoogste onverdraagzaam te zijn. Mogt dit wijze voorbeeld in Europa altijd navolgers vinden!

75. Verbod van den Slavenhandel in Massachusetts.

Het was niet voor het jaar 1806, na lange twistredenen en tegenkantingen, dat in Engeland de slavenhandel verboden en afgeschaft werd. Langen tijd te voren was tegen dit verbod door vele Amerikaansche Staten geprotesteerd geworden. In het jaar 1778 werd deze onmenschelijke handel in Massachusetts, door eene openbare wet, voor altijd verboden. Hoewel nu in de zuidelijker Staten de slavenhandel nu en dan nog gedreven wordt, (want elke Staat handelt naar zijn eigen goedvinden) heeft echter het gruwelijk verkoopen van menschen in de meeste andere Staten opgehouden. Zoodra een slaaf aldaar voet aan wal zet, is hij een vrij man.

76. De Tabaksteelt.

Het voornaamste produkt en het gewigtigste artikel van handel van Virginia is de Tabak.

Deze plant vereischt eene zorgvuldige aanplanting, en vermits de inboorlingen van Virginia zeer traag van aard zijn, beweren zij dat de tabaks-plantaadjen niet zonder Negers in orde kunnen gehouden worden.

De tabak wordt in rijen geplant, die zorgvuldig van onkruid gezuiverd moeten worden. De onderste bladen van de plant worden afgeplukt, zoo dat slechts twaalf of vijftien van de fijnste en gaafste bladen aan den stam blijven. Als dezen tot rijpheid zijn gekomen, worden zij afgestroopt, in elkander gedraaid, in vaten gepakt en naar de markt gezonden. Deze bladen worden gekorven om in pijpen gerookt te worden, of tot sigaren bewerkt; en een ander gedeelte wordt tot poeder gemalen om als snuif gebruikt te worden.

De tabak is bijna in alle landen der wereld algemeen in gebruik gekomen. Men schrijft aan deze plant eene antiscorbutieke kracht toe, en wil ook dat zij een behoedmiddel tegen zinkingen, overmaat van slijm en andere kwalen is. Het tabakrooken en snuiven is thans ook in Europa eene algemeene gewoonte en uitspanning geworden. Intusschen is het rooken en snuiven voor zeer jonge lieden gewis nadeelig.

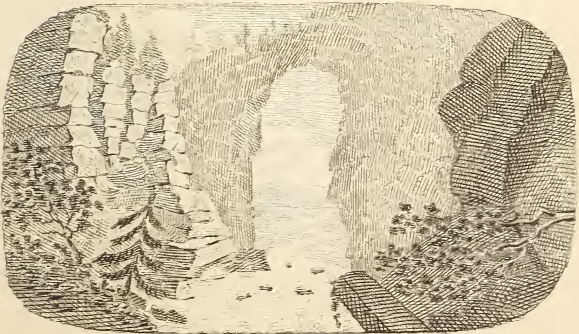
76

77

78

77. De rijstbouw in Carolina.

De rijstplant heeft een zonderling vereischte. Om wel voort te komen moet zij in eenen grond staan die aan regelmatige overstroming onderhevig is. Een groot gedeelte van Zuid-Carolina bestaat uit laag moerassig land, hetwelk op bepaalde tijden onder water loopt. De rijsthalmen blijven met hunne toppen boven het water uitsteken.

Op deze wijze worden ontzaggenlijke hoeveelheden rijst aangeplant en naar alle landen van Europa verzonden, waar de Carolina-rijst zeer gewild is, en voor even goed als de Javaansche rijst gehouden wordt.

78. De klipbrug in Virginia.

Deze klipbrug is een wonderlijk gewrocht der natuur. De berg waarop die brug zich bevindt heeft de gedaante alsof hij door eene aardbeving door midden was gespleten. Deze brug hangt in de lucht, op eene hoogte van 270 voet boven water; aan den top is de klipbrug omtrent negen-

tig voet lang, in het midden zestig voet breed, en aan de einden nog breeder. De kanten dezer brug zijn van massive rotssteenen, doch weinig menschen zijn stoutmoedig genoeg om die te bewandelen, en naar den afgrond omlaag te zien. Zij vallen onwillekeurig op handen en knieën neder en kruipen naar de kanten, om even het hoofd over den rand te steken. Maar indien de brug van boven zoo schrikkelijk is, des te schooner, verrukkelijker gezigt levert zij van beneden op. Daar ziet men gerust en buiten allen zweem van gevaar het majestueuze gewrocht der magtige natuur boven zich in de luchtruimte hangen. Door den boog heen ziet men het blaauwe gebergte schemeren, terwijl de Ceder-rivier, aan den voet des verbaasden toeschouwers, statig door de brug heen ruischt.

Deze klipbrug dient om met gemak over eene diepe vallei te trekken, welke men anders onmogelijk zoude kunnen doorreizen.

79. Amerikaansche Reizigers.

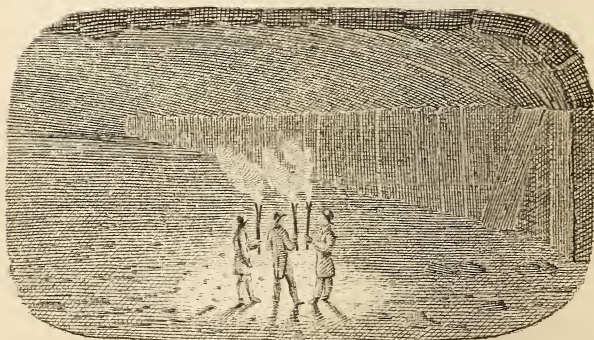
De oostelijke Staten van Amerika zijn lang door Europeanen bewoond geweest, en hebben

79

80

81

thans eene ontzaggeijk groote bevolking. Het land is zeer fraai, en men acht het voor niets drie of vier-honderd uren verre te reizen. Wat meer is, men verlaat zonder leedwezen zijne woonplaats om eene verre reis te doen, zoodat het niet te verwonderen is, dat men overal eene menigte reizigers aantreft, die aanhoudend heen en weder trekken. Somszins ziet men lieden van vermogen aldus met eenen langen trein van wagens en vee naar eene andere landstreek reizen. Meermalen ontmoet men eenen jongen man met eenige weinige piasters in zijne beurs, en een paard om zijne vrouw en kind te dragen, met eene koe of twee, als hij zoo rijk is; deze reist naar een ver afgelegen gewest geheel te voet, en zet zich somszins op eenige honderden mijlen van zijne vroegere woonplaats neder.

80. Eerste woning der eerste Kolonisten.

Wanneer een man met zijnen eigendom, zijn huisgezin en zijne onderhoorigen of dienstboden, bezit komt nemen van het land dat hij gekocht heeft, vindt hij dat de grond op zich zelve uitmuntend, doch geheel en al woest en onbebouwd

is. Zijne eerste zorg is natuurlijk voor huisvesting. Hij slaat handen aan het werk (terwijl zijne bureu, zoo die er zijn, altijd zeer gaarne aan den nieuw gekomenen hulp betoonen,) om boomen te kappen en eene plek gronds schoon te maken, om daarbij voorraad een woonhuis of eene hut op te slaan. De boomen worden met de bijl naauwkeurig vierkant gehouwen, en op elkander gelegd om vier muren te vormen. De tusschenruimten worden met mos en droog gras toegestopt, zoodat het huis van binnen zeer warm is. Dikwijls wordt de binnenzijde van deze muren van balken met kalk bepleisterd, zoodat het er van binnen zeer goed uitziet; doch van buiten heeft het huis een zeer ruw voorkomen. Met dit al zijn deze aanvankelijke woonhuizen, zoo digt en warm, en zoo sterk, dat vele rijke kolonisten in hunnen ganschen leeftijd geene andere woning verlangen, en bij voorkeur hun verblijf in zulk een balkenhuis houden.

81. De spelonk van Kentucky.

Deze spelonk mag met regt als een der groote wonderen van Amerika beschouwd worden. Het

is geene spelonk, maar eene aaneenschakeling van spelonken, met zeer lange gangen, die zich mijlen ver onder den grond uitstrekken. Deze gangen hebben regtopstaande wanden van zestig tot honderd voet hoogte, en zijn van boven gewelfd. Men vindt hier verscheidene zeer uitgestrekte spelonken of pleinen, welke Steden genoemd worden. De voornaamste dezer zoogenaamde steden, is eene ruime plaats die acht morgen lands beslaat, zonder een' enkelen pilaar om het dak te ondersteunen, welk laatste omtrent honderd voet hoog is. DR. NAHUM WARE, die voor eenige jaren, met twee gidsen, deze spelonken doorreisde, zegt: „dat er in de gansche wereld niets kan bestaan dat zoo verheven en majestueus is als deze onderaardsche gewelven, en dat het ontzagbarende van dit gewrocht der natuur met geene woorden is uit te drukken.” Er zijn nog verscheidene andere soortgelijke steden, waarvan sommigen vier, anderen zes morgen lands beslaan. Zij liggen in verschillende rigtingen verscheiden mijlen van elkander.

82. William Penn's verbond met de Indianen.

In het jaar 1681 verkreeg de Heer WILLIAM PENN, een zoon van den Engelschen Admiraal PENN, van Koning KAREL II, een' eigendomsbrief voor het land, dat nu Pennsylvania wordt genoemd, waarbij hem al het regt van gewone Kolonisten werd toegekend. De Heer PENN echter, begreep, bij zijne aankomst, dat de oorspronkelijke inboorlingen en bewoners, de Indianen namelijk, een vroeger regt op het land hadden. Hij kocht derhalve met verschillende goederen, zoo als zij die verlangden, van hunne Sachems of opperhoofden al hunne erfelijke regten af, en werd op deze wijze de eenige en wet-tige eigenaar van het land.

De Heer PENN was een kwaker, en de meeste Kolonisten, die zich in Pennsylvania kwamen nederzetten, waren van de zelfde gezindheid. De eerlijkheid van PENN heeft zijn' naam met onsterfelijken roem bekroond, en deze roem blinkt des te meer uit, omdat die inderdaad zeer zeldzaam is. Men moet ook bekennen dat geen Europeaan immer door de Indianen hooger geacht en hartelijker bemind werd, dan de eerlijke stich-

ter van Pennsylvania. Te Philadelphia, de hoofdplaats van Pennsylvania, is een standbeeld ter zijner nagedachtenis opgerigt.

83. Benjamin Franklin.

Philadelphia is de voornaamste stad van Pennsylvania. Onder het milde bestuur hetwelk WILLIAM PENN had ingevoerd, nam de Provincie zeer spoedig in bevolking toe, en de hoofdstad werd de algemeene marktplaats voor den handel der centrale Staten.

Vele Amerikanen hebben zich beroemd gemaakt. Inzonderheid verdient de naam van BENJAMIN FRANKLIN hierbij vermeld te worden. Hij was eerst maar een arme boekdrukkersjongen, maar door vlijt en voorzigtigheid werd hij een aanzienlijk man, en door eenen werkzamen, denkenden geest deed hij vele belangrijke ontdekkingen in de Natuurkunde.

In zijnen tijd was de electriciteit nog eene zeer nieuwe wetenschap. Alle Natuurkundigen van Europa hielden zich daarmede bezig. FRANKLIN bestudeerde deze wetenschap zeer ijverig. In zijne nasporingen kwam hij op de gedachte dat de

bliksem en de donder van den hemel electriek, en van den zelfden aard als de vonk en de schok der machines moesten zijn.

Hij besloot dit te beproeven. Op zekeren dag, toen hij eene donderbui zag opkomen, liet hij eenen vlieger, dien hij tot dat einde had gereed gemaakt, tot eene zeer groote hoogte op. In het koord van den vlieger was een dun koperdraad, om de electrieke stof te leiden. Hij maakte het einde van het koord aan eenen paal vast. Toen de onweerswolk juist boven den vlieger was, bragt hij zijnen vinger aan het koord, en tot zijne groote vreugde trok hij er eene vonk uit even als uit de electrizeer-machine.

84. Washington's intrede in Philadelphia.

Toen de Amerikaansche oorlog ten einde was, leide de Generaal WASHINGTON, die het bevel over de Amerikaansche legers zoo loffelijk had gevoerd, zijnen post neder, en keerde naar zijne eigene woning in Virginia terug.

Toen het Amerikaansch congres eenen President verkiezen moest, viel de keuze eenparig op den Generaal WASHINGTON. Deze kwam der-

JAN 28 1949

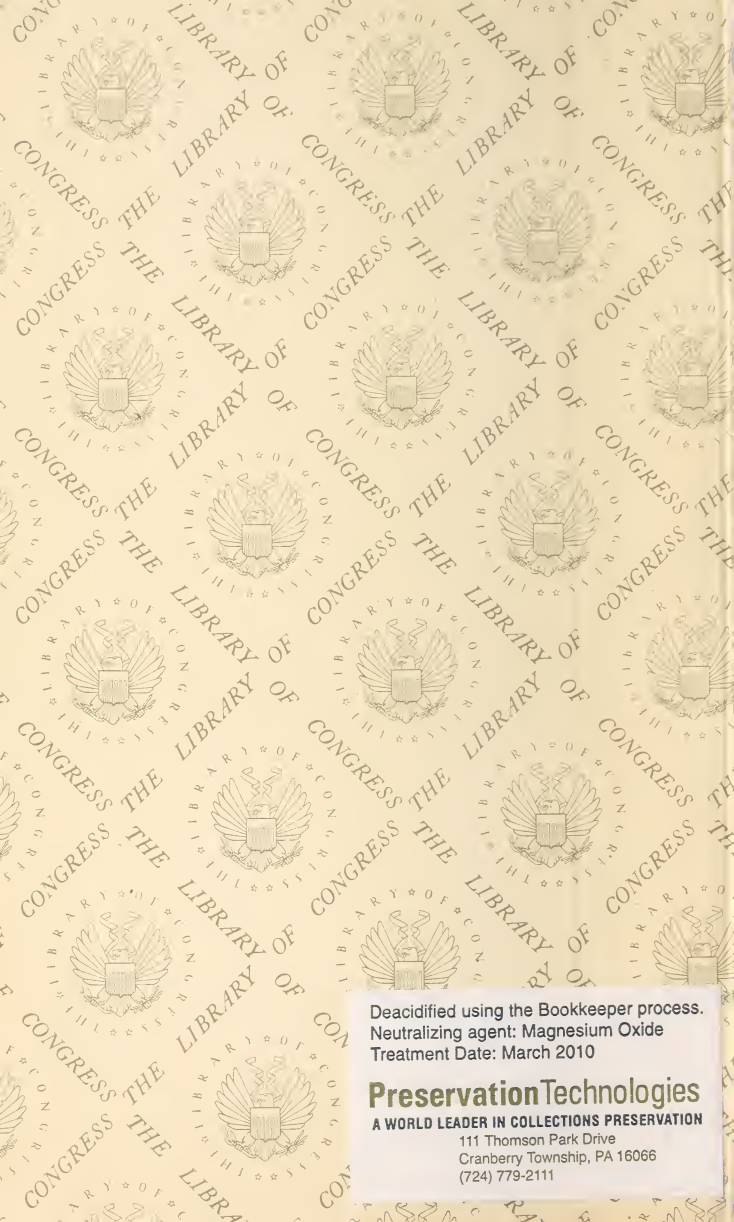
halve naar Philadelphia terug, om deze hooge bediening te aanvaarden. Om den Generaal des te meer eer te betoonen, kwamen twee honderd van de aanzienlijkste burgers, allen te paard, met lauriertakken en vlaggen voorzien, en onder de levendigste vreugdeteekenen, hem een eind weegs buiten de stad te gemoet, en vergezelden hem in staatsie naar het stadhuis.

Zoo wordt een held met roem bekroond,
Zoo wordt met eer de deugd beloond;
Doch meer dan dit is 't loon der deugd:
Inwendig reine zielevreugd.

A. Zürcher sculp.

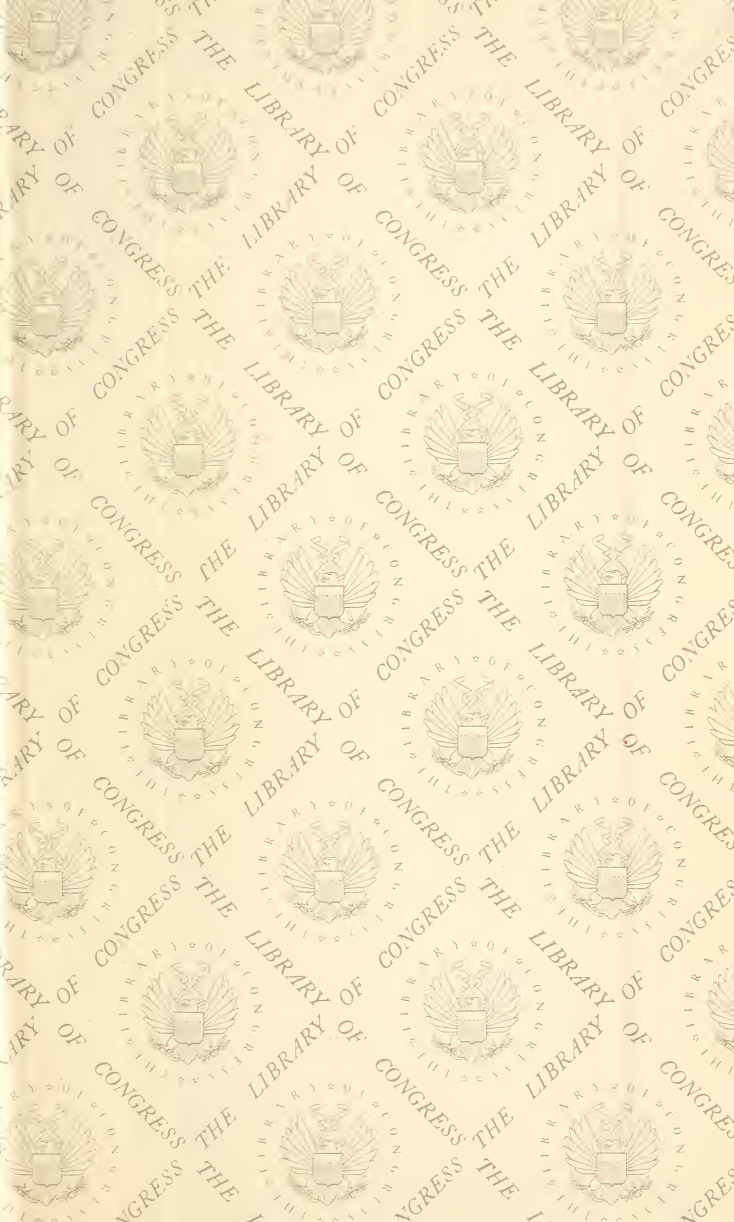

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: March 2010

Preservation Technologies

A WORLD LEADER IN COLLECTIONS PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 024 472 336 6

